

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach	2
Správy	3
Rozhlas, Rádio Košice, 22. 9. 2021, 7:00	
Správy	4
Rozhlas, Rádio Košice, 22. 9. 2021, 16:00	
Sľúbili sme si transparentnosť	5
Tlač, Denník SME, 23. 9. 2021	
Títo Slováci zabojujú o cenu najlepšieho vedca: Víťaza spoznáme už v októbri!	7
Online, pluska.sk, 22. 9. 2021, 10:23	
SlovakiaTech 2021 predstavil v Košiciach inovačnú a technologickú špičku. Zaujalo lietajúce auto, hamburger zo skúmanky aj simulovaný hackerský útok	9
Online, topky.sk, 22. 9. 2021, 10:00	
Poznáme finalistov ocenenia excelentných vedcov ESET Science Award	11
Online, zive.aktuality.sk, 22. 9. 2021, 11:50	
ESET Science Award : Pavel Gregor medzi finalistami	13
Online, stuba.sk, 22. 9. 2021, 20:51	
SAV má medzi finalistami Eset Science Award opäť silné zastúpenie	15
Online, sav.sk, 22. 9. 2021, 15:12	
SlovakiaTech 2021 predstavil v Košiciach inovačnú a technologickú špičku. Zaujalo lietajúce auto, hamburger zo skúmanky aj simulovaný hackerský útok	17
Online, kosiceonline.sk, 22. 9. 2021, 8:32	
Prevenia sociálno-patologických javov prostredníctvom edukácie dospelých	19
Online, prohuman.sk, 22. 9. 2021, 23:05	
Slovensko si prešlo silnou druhou vlnou pandémie, počas...	25
Online, dennikstandard.sk, 22. 9. 2021, 9:12	
Andrea Hladcová: Radosť z prvého ultrazvuku na potvrdenie akcie srdiečka prekoná všetko nepríjemné	26
Online, akcnezeny.sk, 22. 9. 2021, 15:30	
Fakulty a ústavy UPJŠ	28
V Závažnej Porube oslávili jubilejnú 90-ročnú športovú púť	29
Online, myliptov.sme.sk, 22. 9. 2021, 17:00	
Univerzitné pracoviská	32
Správy	33
Rozhlas, Rádio Košice, 22. 9. 2021, 7:00	
Správy	34
Rozhlas, Rádio Košice, 22. 9. 2021, 16:00	

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Správy [↗](#)

📅 22. 9. 2021, 7:00, Zdroj: **Rádio Košice**, Stanica: Slovenské stanice, Vydavateľ: MARK MEDIA s.r.o., Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

[strojový prepis] ... semestri na **univerzite Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach** sa realizuje kombinovane s dôrazom na prezenčnú formu ako teda vy o Košice, povedal hovorca. Lúpež Tomáš Kováč nám v prípade zhoršenia epidemiologickej situácie sú pripravení učiť dištančne...

Správy [↗](#)

📅 22. 9. 2021, 16:00, Zdroj: **Rádio Košice**, Stanica: **Slovenské stanice**, Vydavateľ: **MARK MEDIA s.r.o.**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**

[strojový prepis] ... *poznala pandémia koronavírusu. Napriek tomu, že vysokoškoláci sa vrátili k prezenčnej forme štúdia spolu s pedagógmi a ďalšími zamestnancami univerzít musia dodržiavať prísne opatrenia. My už má v zimnom semestri na **univerzite Pavla Jozefa...***

Sľúbili sme si transparentnosť

📅 23. 9. 2021, Zdroj: **Denník SME**, Strana: 21, Vydavateľ: **Petit Press**, Autor: **Nadežda Wallnerová**, Sentiment: **Positívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**

Vytlačených: 26 767 ks GRP: 5,25 OTS: 0,05 AVE: 4247 Eur

Rubrika: Publicistika

Pri tvorbe novej súdnej mapy sa obchádzajú zákonné pravidlá tvorby právneho predpisu.

Ministerka spravodlivosti pripravuje nové usporiadanie sídiel súdov v Slovenskej republike, označované pojmom nová súdna mapa.

Nové usporiadanie sídiel súdov premietla Mária Kolíková najprv do návrhu zákona o sídlach a obvodoch súdov, ktorý zrušuje takmer polovicu súdov v Slovenskej republike a bol vypracovaný len užšou pracovnou skupinou zloženou z pár ľudí vybraných výlučne ministerkou, teda bez odbornej diskusie.

Napriek tomu, že po zverejnení novej súdnej mapy a ešte pred daním návrhu zákona o sídlach a obvodoch súdov do pripomienkového konania bolo podaných ministerstvu spravodlivosti množstvo odborných relevantných výhrad voči novej súdnej mape zo strany súdov, prokuratúr, advokátov, miest, policajných zborov, úradov práce, ministerstvo predložilo do pripomienkového konania návrh zákona o sídlach a obvodoch súdov bez akéhokoľvek akceptovania vznesených odborných výhrad.

V dňoch 15. decembra 2020 až 1. marca 2021 prebehlo k návrhu zákona o sídlach a obvodoch súdov pripomienkové konanie. Podaných bolo k nemu celkovo 421 pripomienok, ktoré podali okresné a krajské sudy, takmer všetky ministerstvá, notárska komora, hlavné mesto SR, Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti, Najvyšší súd Slovenskej republiky, Právnická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave, Združenie miest a obcí Slovenska, Právnická fakulta **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Úrad komisára pre deti, úrad vlády, Združenie sudcov Slovenska, Odborový zväz justície v SR, Generálna prokuratúra, Slovenská advokátska komora, Súdna rada SR a mnohé iné subjekty.

Bola podaná aj hromadná pripomienka odbornou verejnosťou za všetky sudy v obvode Krajského súdu v Bratislave, ktorá obsahovala 52 podpripomienok a podpísalo ju 915 osôb. Ide o rozsiahly a podrobný materiál zameraný argumentačne na spochybnenie reálnosti naplnenia cieľov a zamýšľaných výsledkov navrhovanej reformy.

Primárne sa navrhovalo vrátiť návrh zákona do štádia prípravy právneho predpisu. Hromadná pripomienka obsahovala aj konkrétne návrhy zmeny organizácie súdov.

Namiesto dialógu nové podanie

Podľa zákona o tvorbe právnych predpisov rozporové konanie so zástupcom verejnosti sa uskutoční vždy, ak predkladateľ nevyhovel hromadnej pripomienke, s ktorou sa stotožnilo aspoň 500 osôb. No ministerka spravodlivosti sa k podanej hromadnej pripomienke nevyjadřila a neuskutočnila zo zákona povinné rozporové konanie.

Namiesto toho stiahla návrh zákona o sídlach a obvodoch súdov z pripomienkového konania bez vysvetlenia a predložila 14. septembra do pripomienkového konania nové návrhy štyroch zákonov, a to zákona o zriadení Mestského súdu Košice, zákona o zriadení Mestského súdu Bratislava, zákona o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody krajských súdov a zákona o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody okresných súdov.

Tieto nové štyri zákony dohromady vytvárajú takmer rovnakú súdnu mapu, aká bolo upravená v prvom predložennom návrhu zákona o sídlach a obvodoch súdov.

Z obsahu predložených nových štyroch zákonov vyplýva, že väčšina výhrad z hromadnej pripomienky uplatnenej k novej súdnej mape v prvom pripomienkovom konaní nebola akceptovaná a do týchto nových návrhov zapracovaná.

Poukazujem v súvislosti s tvorbou právnych predpisov aj na ustanovenia zákona o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy, podľa ktorých ministerstvá a ostatné ústredné orgány štátnej správy využívajú poznatky verejných inštitúcií, vedeckých inštitúcií, výskumných pracovísk a stavovských a profesijných organizácií; zapájajú ich najmä do práce na riešení otázok koncepcnej povahy a legislatívnej povahy.

Pri tvorbe novej súdnej mapy, ktorá výrazným spôsobom mení doterajšie zastabilizované rozloženie súdov, sa predmetné ustanovenie neaplikovalo, keď návrh novej súdnej mapy nebol utváraný ani so stavovskými a profesijnými organizáciami, ani s vedeckými inštitúciami.

Toto sa nevolá participácia

V nerešpektovaní pravidiel procesu tvorby zákona o novej súdnej mape sa pokračuje tým, že sa nevyhodnotia riadne predložené pripomienky a neuskutoční sa zo zákona povinné rozporové konanie.

Odcitujem predloženú pripomienku k zákonu o sídlach a obvodoch súdov splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti: „Podotýkame, že Slovenská republika je od roku 2011 členom medzinárodnej Iniciatívy pre otvorené vládnutie, ktorej je participácia na tvorbe legislatívy jedným zo základných princípov. Rovnako je participácia na tvorbe právnych predpisov jedným zo základných princípov právneho štátu. Vláda Slovenskej republiky sa navyše aj vo svojom programovom vyhlásení zaviazala, že bude posilňovať participáciu pri tvorbe verejných politík. (...) navrhujeme predložený materiál stiahnuť, prerokovať ho so zainteresovanými aktérmi a po zapracovaní pripomienok a podnetov zainteresovaných aktérov materiál opätovne predložiť do medzirezortného pripomienkového konania.“

Z celej pripomienky splnomocnenca vlády pre rozvoj občianskej spoločnosti vyplýva, že opätovné predloženie návrhu zákona do pripomienkového konania by pripadalo do úvahy až vtedy, keď sa návrh zákona po jeho stiahnutí za účasti odbornej verejnosti prepracuje v zmysle podaných pripomienok, čo sa nestalo.

Keď ministerka hľadá skratku

Ministerka spravodlivosti zavádza verejnosť, keď tvrdí, že riadne vyhodnotila podané pripomienky k prvému návrhu zákona o sídlach a obvodoch súdov, a že nové návrhy zákonov o súdnej mape reflektujú na hromadnú pripomienku.

Hodinové stretnutie ministersky na súde so sudcami, navyše v čase letných dovolení, na ktorom ministerka len presvedča o tom, že jej návrh je najlepší, nie je odbornou diskusiou.

Myslím si, že ministerka spravodlivosti nerešpektuje legislatívne pravidlá tvorby zákona, nepostupuje pri tvorbe súdnej mapy transparentne, ako sa v právnom štáte očakáva.

Predovšetkým od ministerky spravodlivosti verejnosť očakáva, že pôjde príkladom v dôslednom dodržiavaní zákona, namiesto toho ministerka spravodlivosti poskytla svojím postupom návod, ako pravidlá tvorby právneho predpisu obísť aj pri tvorbe iných predpisov a ako sa vyhnúť nepohodlným odborným výhradám k návrhu zákonov, pričom len odborná výmena názorov pri tvorbe zákonov môže byť garanciou ich kvality.

Autorka je sudkyňa Krajského súdu v Bratislave

Ministerka spravodlivosti Mária Kolíková.

FOTO – TASR

Hodinové stretnutie ministersky na súde so sudcami, na ktorom Kolíková len presvedča o tom, že jej návrh je najlepší, nie je odbornou diskusiou.

Autor: Nadežda Wallnerová

Títo Slováci zabojujú o cenu najlepšieho vedca: Víťaza spoznáme už v októbri! [📄](#)

📅 22. 9. 2021, 10:23, Zdroj: www1.pluska.sk [📄](#), Vydavateľ: News and Media Holding, a.s., Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Užívateľov za deň: 647,5 tis. GRP: 14,39 OTS: 0,14 AVE: 1790 Eur

Poznáme finalistov ocenenia excelentných vedcov ESET Science Award. Hodnotiace komisie vybrali pätnásť finalistov v kategóriách Výnimočná osobnosť slovenskej vedy, Výnimočný mladý vedec do 35 rokov a Výnimočný vysokoškolský pedagóg. Laureátov ocenenia spoznáme 16. októbra.

ESET Science Award každoročne vyzdvihuje prínos excelentných vedeckých osobností pre Slovensko aj medzinárodnú komunitu a približuje verejnosti nenahraditeľný význam a dopady vedeckej práce. Tento ročník sa nesie v duchu motta „veda je nádej“, ktoré reflektuje úlohu vedy v súčasnom dianí.

„Pandémia a výzvy uplynulých mesiacov nám opakovane dokazujú aké dôležité je podporovať prácu vedcov a výskumníkov. Systematický vedecký prístup umožňuje rozlíšiť pravdu od domnienok a výmyslov, byť hlasom rozumu v polarizovanej spoločnosti a vďaka tomu prekonať aj najväčšie výzvy,“ vysvetľuje Richard Marko, CEO spoločnosti ESET.

Vo finálovej pätnástke ocenenia ESET Science Award predstavujeme výnimočné vedkyne a vedcov, mladé vedecké talenty aj vysokoškolské pedagogičky a pedagógov. Laureátov v hlavných kategóriách Výnimočná osobnosť slovenskej vedy a Výnimočný mladý vedec do 35 rokov vyberie spomedzi finalistov medzinárodná komisia zložená z popredných osobností svetovej vedy. O laureátovi v kategórii Výnimočný vysokoškolský pedagóg rozhodne hodnotiaci komisia, ktorú tvoria zástupcovia slovenských univerzít.

Medzinárodnej komisii, ktorá vyberá laureátov v dvoch hlavných kategóriách, už druhý rok predsedá držiteľ Nobelovej ceny, legendárny astrofyzik a popredný odborník na gravitačnú fyziku, profesor Kip Thorne, ktorý sa osobne zúčastní aj slávnostného odovzdávania cien. Spolu s ním budú o laureátoch rozhodovať ďalší medzinárodne uznávaní vedci – biologička Fiona Watt pôsobiaca na King's College v Londýne na pozícii riaditeľky Centra pre kmeňové bunky a regeneratívnu medicínu; chemička a filantropka Hana Dvořáková, ktorá stála pri zrode jednej z najúčinnějších látok proti vírusu HIV a v súčasnosti pôsobí na Vysoké škole chemicko-technologickej v Prahe; profesor anorganickej chémie na Inštitúte materiálových vied na Technickej univerzite v Darmstade, Ralf Riedel a profesor matematiky na Bolyaiovom inštitúte, patriacom pod Segeďínsku univerzitu, Tibor Krisztin.

Laureáti ocenenia ESET Science Award sú vyberaní na základe náročného hodnotiaceho procesu, ktorý zohľadňuje celý komplex kritérií, ako sú prínos ich vedecko-výskumnej práce pre spoločnosť, vedecký výkon, merateľné scientometrické údaje, účasť na riešení významných medzinárodných výskumných projektov, zviditeľňovanie slovenskej vedy a výskumu v zahraničí, či v prípade vysokoškolských pedagógov aj ich pedagogické zručnosti, inovácie vo výuke a ohlasy študentov.

„Nominácie na ocenenie nám už tretí rok ukazujú silu a kvalitu slovenskej vedeckej komunity. Finálová pätnástka je zložená z mimoriadnych vedkýň, vedcov, mladých talentov aj pedagógov, z ktorých bude opäť náročné vybrať laureátov,“ hovorí Paulína Böhmerová, manažérka pre vzťahy s vedeckou obcou.

Laureáti ocenenia budú vyhlásení počas slávnostného galavečera, ktorý sa uskutoční v sobotu 16. októbra a RTVS ho naživo odvysielala na Dvojke o 20.30 hod.

Finalisti v kategórii Výnimočná osobnosť slovenskej vedy

Imrich Barák – pôsobí na Ústave molekulárnej biológie Slovenskej akadémie vied v Bratislave. Venuje sa mikrobiálnej genetike a špecificky bunkovému deleniu, sporulácii a bunkovej smrti.

Ján Dusza – pôsobí na Ústave materiálového výskumu Slovenskej akadémie vied v Košiciach. Venuje sa výskumu progresívnych keramických materiálov.

Martin Gmitra – pôsobí na Prírodovedeckej fakulte **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**. Je expertom na teóriu funkcionálu hustoty a venuje sa štúdiu elektrónovej štruktúry atómove tenkých materiálov.

Katarína Mikušová – pôsobí na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Venuje sa výskumu tuberkulózy a špecificky bunkovému obalu mykobaktérie, ktorý slúži ako ochranná vrstva Kochovho bacilu.

Jozef Ukropec – pôsobí v Biomedicínskom centre Slovenskej akadémie vied v Bratislave. Venuje sa výskumu v oblasti intergratívnej fyziológie cvičenia v kontexte chronických ochorení. Špecificky sa zaoberá mechanizmami adaptačnej odpovede organizmu na cvičenie a tvorbou tepla v hneďom tukovom tkanive, ktoré majú potenciál v prevencii a liečbe chronických ochorení u človeka.

Finalisti v kategórii Výnimočný mladý vedec do 35 rokov

Matej Baláž – pôsobí na Ústave geotechniky Slovenskej akadémie vied v Košiciach. Venuje sa mechanochémií, teda chemickým reakciám látok v tuhej fáze.

Mária Kováčová – pôsobí na Ústave polymérov Slovenskej akadémie vied v Bratislave. Venuje sa antibakteriálnym polymérnym materiálom a vývoju nového materiálu pre 3D tlač.

Pavol Mikolka – pôsobí v Martinskem centre pre biomedicínu, na Jesseniovej lekárskej fakulte v Martine Univerzity Komenského. Venuje sa výskumu pľúcneho surfaktantu.

Ivana Šišoláková – pôsobí na Ústave chemických vied Prírodovedeckej fakulty **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**. Venuje sa vývoju nových typov elektrochemických senzorov pre diagnostiku ochorení.

Ladislav Valkovič – pôsobí na Ústave merania Slovenskej akadémie vied v Bratislave a v Oxford Centre for Clinical Magnetic Resonance Research na Oxfordskej univerzite. Venuje sa metabolizmu srdca a iných vnútorných orgánov a tomu, ako ho neinvazívne merať čo možno najrýchlejšie a najpresnejšie.

Finalisti v kategórii Výnimočný vysokoškolský pedagóg

Pavel Gregor – pôsobí na Ústave dejín a teórie architektúry a obnovy pamiatok Slovenskej technickej univerzity v Bratislave

Jana Pócssová – pôsobí na Ústave riadenia a informatizácie výrobných procesov Technickej univerzity v Košiciach

Maximilián Strémy – pôsobí na Ústave výskumu progresívnych technológií Slovenskej technickej univerzity v Bratislave

Jozef Záhumenský – pôsobí ako prednosta II. Gynekologicko-pôrodníckej kliniky Lekárskej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave

Jozef Zajac – pôsobí na Katedre automobilových a výrobných technológií Technickej univerzity v Košiciach

Autor: mz

SlovakiaTech 2021 predstavil v Košiciach inovačnú a technologickú špičku. Zaujalo lietajúce auto, hamburger zo skúmavky aj simulovaný hackerský útok

22. 9. 2021, 10:00, Zdroj: topky.sk, Vydavateľ: Zoznam, s.r.o., Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové

slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Užívateľov za deň: 572.2 tis. GRP: 12,72 OTS: 0,13 AVE: 1826 Eur

Zdroj: SlovakiaTech Forum-Expo 2021

pred 8 hodinami

Košický Kulturpark minulý týždeň hostil inovačnú a technologickú špičku. Počas 2 dní (14. a 15.9.2021) sa na 3 pódiumoch vystriedala viac ako stovka domácich a zahraničných spíkov z prostredia technologických firiem, startupov a investorov. Návštevníci si mohli na vlastné oči pozrieť najnovší prototyp slovenského lietajúceho auta, hamburger zo skúmavky, či zažiť naživo hackerský útok na jadrovú elektrárňu.

3. ročník najväčšej inovačnej a technologickej konferencie na Slovensku SlovakiaTech Forum-Expo 2021, prišiel otvoriť podpredseda vlády a minister hospodárstva Richard Sulík. Podľa neho, ak súkromné subjekty, firmy, či štát, prestanú inovovať, zákonite začnú upadať. Šéf rezortu hospodárstva konštatoval, že bez inovácií nemôžeme napredovať, ani zvyšovať životnú úroveň. „Práve konferencie ako SlovakiaTech vedia byť tomuto nápomocné. Vedia spojiť výskumníkov, vedátorov, objaviteľov s biznisom a s praktickým použitím.“ Ocenil, že jeho predchodca na poste ministra hospodárstva a prezident SlovakiaTechu Juraj Miškov „vie robiť veci aj s konkrétnymi výsledkami a konkrétnymi úspechmi a toto je to, čo naša krajina potrebuje!“

Zdroj: SlovakiaTech Forum-Expo 2021

Podľa Miškova, „Slovensko potrebuje po kríze naštartovať inováciami!“ Zakladateľ SlovakiaTechu a bývalý minister hospodárstva je presvedčený, že nemôžeme čakať len na to, čo a kedy urobí vláda. „Každý z nás sa môže pričiniť o to, aby sme po koronakríze opäť rozbehli slovenskú ekonomiku, zvýšili jej výkon i atraktivitu a práve SlovakiaTech Forum - Expo 2021 je na to vynikajúcou príležitosťou“, myslí si prezident podujatia, ktoré si už našlo pevné postavenie v kalendári technologických a inovačných akcií na Slovensku.

Tohtoročný SlovakiaTech sa niesol v znamení odkazu „humanity meeets technology, technology meets humanity,“ ktorým chceli organizátori poukázať na prepojenosť človeka s novými technológiami. V bloku „Food evolution“ odborníci predstavili nové idey v ekologickom poľnohospodárstve, hydroponické a vertikálne farmy, ale i humánnu mäsoprodukcii. Mimoriadne zaujala prednáška holandského profesora Marka Posta, ktorý ako prvý na svete vyrobil „hamburger zo skúmavky“. Ako uviedol, nie je to žiadna fikcia, ale skutočné mäso, ktoré prvý raz kultivoval v laboratórnych podmienkach na Maastrichtskej univerzite. „Používame bunky z kravy, ktoré rozmnožíme v laboratóriu na počet až 40-miliárd a tie vytvoria skutočné svalové vlákna, čo je vlastne základom štruktúry mäsa. Ak dokážeme vytvoriť veľké množstvo týchto svalových vlákien, tak potom z takéhoto mäsa dokážeme urobiť aj ozajstný hamburger,“ opísal svoj objav Post. Historicky prvý hamburger z kultivovaného mäsa predstavil Mark Post verejnosti 5. augusta 2013, kedy ho aj upiekli a zjedli na tlačovej konferencii v Londýne. Ten úplne prvý stál až 250-tisíc eur. Dnes by ste si ho mohli vychutnať už za menej ako 10 eur. Ako vraví jeho autor, táto cena je ešte stále prívysoká, ale verí, že sa mu čoskoro podarí vyvinúť efektívnejšiu metódu výroby „skúmavkového“ mäsa dostupnú širokej verejnosti.

Zdroj: SlovakiaTech Forum-Expo 2021

Blok „Factory Evolution“ bol zasvätený automatizácii a robotizácii v priemysle, ale aj digitálnym továrňam. „Human evolution“ naopak hľadal odpovede, kam nás môže dostať evolúcia v zdravotníctve, či 3D tlač orgánov, alebo ako nám dokáže analýza našej DNA pomôcť so starostlivosťou o zdravie?

Jedným z prekvapení SlovakiaTechu bolo vystúpenie odborníka na kybernetickú bezpečnosť Eduarda Jenča, ktorý priamo pred divákmi z pódia simuloval hackerský útok na jadrovú elektrárňu. „Ľuďom v sále naskakovali zimomriavky z toho, akí sme zraniteľní v online priestore“, povedal po tomto vystúpení prezident SlovakiaTechu Juraj Miškov.

Najväčším lákadlom tohtoročného SlovakiaTechu však bol profesor Štefan Klein a jeho lietajúci automobil AirCar. Tento Slovák, ktorý sa vo svete preslávil Aeromobilom dnes so svojím novým strojom jazdí po cestách i lieta vo vzduchu.

Zdroj: SlovakiaTech Forum-Expo 2021

„Toto je principiálne nové riešenie, ktoré má úplne nové patenty, inú transformáciu z auta na lietadlo a dizajn evokuje viacej formu športového automobilu. Navyše nový spôsob transformácie umožňuje veľmi bezpečné a stabilné lietanie, čo už dokazuje vyše 50 nalietaných hodín AirCaru,“ pochválil sa jeho konštruktér. Dokonca v júni tohto roka už absolvoval aj prvý medzimestský let z Nitra do Bratislavy, čím si splnil sen priletieť i prejsť z letiska na jednom stroji do svojej obľúbenej kaviarne. Podľa Kleina je teraz prioritou nájsť investora na ďalší prototyp AirCaru, ktorý by mal mať silnejší a výkonnejší letecký motor a už štvormiestnu kabínu.

Zdroj: SlovakiaTech Forum-Expo 2021

K sprievodným podujatiam konferencie SlovakiaTech 2021 patrila aj výstavná časť – EXPO, na ktorej predstavili svoje horúce technologické novinky domáce vzdelávacie inštitúcie Technická univerzita Košice a **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**. Podľa primátora Košíc Jaroslava Polačka, sem prišli mladí ľudia, ktorí sú „smart“ a ktorí vidia už ďalšiu priemyselnú revolúciu a ktorí posúvajú našu spoločnosť dopredu. „Ja sa veľmi teším, že tu máme aj naše univerzity a s nimi naozaj máme veľmi nadštandardnú spoluprácu. To čo si už aj Košičania všimli je, že tu máme najmodernejšie fontány na svete riadené IT technikou práve z Technickej univerzity,“ pochválil sa pri návšteve SlovakiaTechu primátor východoslovenskej metropoly.

Toto podujatie má podľa predsedu Košického samosprávneho kraja Rastislava Trnku ambíciu postupne zastaviť „brain drain“ (odliv mozgov, pozn. red.) a zároveň zatraktívnenie inovatívneho sektora a pritiahnutie „mozgov“ sem na východné Slovensko. „Veríme, že v spolupráci s krajom, mestom, univerzitami, Slovenskou akadémiou vied, lokálnymi podnikateľmi a zároveň aj s investormi zo zahraničia vytvoríme podmienky pre inovácie na východnom Slovensku, tu v Košickom samosprávnom kraji,“ uviedol košický župan. Podľa Trnku dôkazom, že to s inováciami v regióne myslia vážne je založenie Inovačného centra Košického kraja, ktoré by malo pomáhať startupom a inováciám v Košickom samosprávnom kraji priniesť investície až vo výške 300 miliónov eur.

Zdroj: SlovakiaTech Forum-Expo 2021

Podľa zakladateľa podujatia Juraja Miškova, „SlovakiaTech je akýsi booster, ktorý má naštartovať slovenské inovačné firmy, aby si potom mohli žiť svojím životom a úspešne sa rozvíjať.“ Ako dodal, už teraz hľadá nové nápady a myšlienky, ako zatraktívniť nasledujúci 4. ročník tohto najväčšieho inovačného a technologického podujatia na Slovensku.

- reklamná správa -

Poznáme finalistov ocenenia excelentných vedcov ESET Science Award

22. 9. 2021, 11:50, Zdroj: zive.aktuality.sk, Vydavateľ: Ringier Axel Springer, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach
Užívateľov za deň: 62.8 tis. GRP: 1,40 OTS: 0,01 AVE: 927 Eur

Mediálne partnerstvo

Nadácia ESET už po tretí raz ocení výnimočné osobnosti slovenskej vedy za ich vedeckú, výskumnú aj pedagogickú prácu.

Hodnotiace komisie vybrali pätnásť finalistov ESET Science Award v kategóriách Výnimočná osobnosť slovenskej vedy, Výnimočný mladý vedec do 35 rokov a Výnimočný vysokoškolský pedagóg. Laureátov ocenenia spoznáme 16. októbra, vyhlásení budú počas slávnostného galavečera, ktorý bude prvýkrát naživo vysielaný na Dvojke.

ESET Science Award každoročne vyzdvihuje prínos excelentných vedeckých osobností pre Slovensko aj medzinárodnú komunitu a približuje verejnosti nenahraditeľný význam a dopady vedeckej práce. Tento ročník sa nesie v duchu motta „veda je nádej“, ktoré reflektuje úlohu vedy v súčasnom dianí. „Pandémia a výzvy uplynulých mesiacov nám opakovane dokazujú aké dôležité je podporovať prácu vedcov a výskumníkov. Systematický vedecký prístup umožňuje rozlíšiť pravdu od domnienok a výmyslov, byť hlasom rozumu v polarizovanej spoločnosti a vďaka tomu prekonať aj najväčšie výzvy,“ vysvetľuje Richard Marko, CEO spoločnosti ESET.

Vo finálovej pätnástke ocenenia ESET Science Award predstavujeme výnimočné vedkyne a vedcov, mladé vedecké talenty aj vysokoškolské pedagogičky a pedagógov. Laureátov v hlavných kategóriách Výnimočná osobnosť slovenskej vedy a Výnimočný mladý vedec do 35 rokov vyberie spomedzi finalistov medzinárodná komisia zložená z popredných osobností svetovej vedy. O laureátovi v kategórii Výnimočný vysokoškolský pedagóg rozhodne hodnotiacia komisia, ktorú tvoria zástupcovia slovenských univerzít.

Medzinárodnej komisii, ktorá vyberá laureátov v dvoch hlavných kategóriách, už druhý rok predsedá držiteľ Nobelovej ceny, legendárny astrofyzik a popredný odborník na gravitačnú fyziku, profesor Kip Thorne, ktorý sa osobne zúčastní aj slávnostného odovzdávania cien. Spolu s ním budú o laureátoch rozhodovať ďalší medzinárodne uznávaní vedci – biologička Fiona Watt pôsobiaca na King's College v Londýne na pozícii riaditeľky Centra pre kmeňové bunky a regeneratívnu medicínu; chemička a filantropka Hana Dvořáková, ktorá stála pri zrode jednej z najúčinnejších látok proti vírusu HIV a v súčasnosti pôsobí na Vysokej škole chemicko-technologickej v Prahe; profesor anorganickej chémie na Inštitúte materiálových vied na Technickej univerzite v Darmstadte, Ralf Riedel a profesor matematiky na Bolyaiovom inštitúte, patriacom pod Segedínsku univerzitu, Tibor Krisztin.

Laureáti ocenenia ESET Science Award sú vyberaní na základe náročného hodnotiaceho procesu, ktorý zohľadňuje celý komplex kritérií, ako sú prínos ich vedecko-výskumnej práce pre spoločnosť, vedecký výkon, merateľné scientometrické údaje, účasť na riešení významných medzinárodných výskumných projektov, zviditeľňovanie slovenskej vedy a výskumu v zahraničí, či v prípade vysokoškolských pedagógov aj ich pedagogické zručnosti, inovácie vo výuke a ohlasy študentov.

„Nominácie na ocenenie nám už tretí rok ukazujú silu a kvalitu slovenskej vedeckej komunity. Finálová pätnástka je zložená z mimoriadnych vedkýň, vedcov, mladých talentov aj pedagógov, z ktorých bude opäť náročné vybrať laureátov,“ hovorí Paulína Böhmerová, manažérka pre vzťahy s vedeckou obcou.

Rozšíriť vo svete povedomie o vede na Slovensku, našich výnimočných vedcoch a vedkyňach, pomáhajú aj ambasádori ocenenia – prof. Ruzena Bajcsy, priekopníčka robotiky a umelej inteligencie na Kalifornskej univerzite v Berkeley; prof. Pavel Cheben, svetový odborník na integrovanú optiku, kremíkovú fotoniku, nanofotoniku a biofotonické snímače pôsobiaci v Kanadskej výskumnej rade; manželia Hana a Dalimil Dvořákovci, zakladatelia Nadace Experientia, ktorá podporuje mladých vedcov z odboru organickej, bioorganickej a medicínalnej chémie; a odborník na strojové učenie Michal Valko, ktorý sa v prestížnom parížskom laboratóriu spoločnosti Deep Mind špecializuje na výskum umelej inteligencie.

Laureáti ocenenia budú vyhlásení počas slávnostného galavečera, ktorý sa uskutoční v sobotu 16. októbra a RTVS ho naživo odvysiela na Dvojke o 20.30 hod.

Finalisti v kategórii Výnimočná osobnosť slovenskej vedy (v abecednom poradí)

Imrich Barák – pôsobí na Ústave molekulárnej biológie Slovenskej akadémie vied v Bratislave. Venuje sa mikrobiálnej genetike a špecificky bunkovému deleniu, sporulácii a bunkovej smrti.

Ján Dusza – pôsobí na Ústave materiálového výskumu Slovenskej akadémie vied v Košiciach. Venuje sa výskumu progresívnych keramických materiálov.

Martin Gmitra – pôsobí na Prírodovedeckej fakulte **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**. Je expertom na teóriu funkcionálu hustoty a venuje sa štúdiu elektrónovej štruktúry atomárne tenkých materiálov.

Katarína Mikušová – pôsobí na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Venuje sa výskumu tuberkulózy a špecificky bunkovému obalu mykobaktérie, ktorý slúži ako ochranná vrstva Kochovho bacilu.

Jozef Ukropec – pôsobí v Biomedicínskom centre Slovenskej akadémie vied v Bratislave. Venuje sa výskumu v oblasti intergratívnej fyziológie cvičenia v kontexte chronických ochorení. Špecificky sa zaoberá mechanizmami adaptačnej odpovede organizmu na cvičenie a tvorbou tepla v hedom tukovom tkanive, ktoré majú potenciál v prevencii a liečbe chronických ochorení u človeka.

Finalisti v kategórii Výnimočný mladý vedec do 35 rokov (v abecednom poradí)

Matej Baláž – pôsobí na Ústave geotechniky Slovenskej akadémie vied v Košiciach. Venuje sa mechanochémií, teda chemickým reakciám látok v tuhej fáze.

Mária Kováčová – pôsobí na Ústave polymérov Slovenskej akadémie vied v Bratislave. Venuje sa antibakteriálnym polymérnym materiálom a vývoju nového materiálu pre 3D tlač.

Pavol Mikolka – pôsobí v Martinskom centre pre biomedicínu, na Jesseniovej lekárskej fakulte v Martine Univerzity Komenského. Venuje sa výskumu pľúcneho surfaktantu.

Ivana Šišoláková – pôsobí na Ústave chemických vied Prírodovedeckej fakulty **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**. Venuje sa vývoju nových typov elektrochemických senzorov pre diagnostiku ochorení.

Ladislav Valkovič – pôsobí na Ústave merania Slovenskej akadémie vied v Bratislave a v Oxford Centre for Clinical Magnetic Resonance Research na Oxfordskej univerzite. Venuje sa metabolizmu srdca a iných vnútorných orgánov a tomu, ako ho neinvazívne merať čo možno najrýchlejšie a najpresnejšie.

Finalisti v kategórii Výnimočný vysokoškolský pedagóg (v abecednom poradí)

Pavel Gregor – pôsobí na Ústave dejín a teórie architektúry a obnovy pamiatok Slovenskej technickej univerzity v Bratislave

Jana Pócssová – pôsobí na Ústave riadenia a informatizácie výrobných procesov Technickej univerzity v Košiciach

Maximilián Strémy – pôsobí na Ústave výskumu progresívnych technológií Slovenskej technickej univerzity v Bratislave

Jozef Záhumenský – pôsobí ako prednosta II. Gynekologicko-pôrodníckej kliniky Lekárskej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave

Jozef Zajac – pôsobí na Katedre automobilových a výrobných technológií Technickej univerzity v Košiciach.

Viac informácií nájdete na webe www.esetscienceaward.sk

Autor: Mediálne partnerstvo

ESET Science Award : Pavel Gregor medzi finalistami [🔗](#)

📅 22. 9. 2021, 20:51, Zdroj: fa.stuba.sk [🔗](#), Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Užívateľov za deň: 36.6 tis. GRP: 0,81 OTS: 0,01 AVE: 644 Eur

Nadácia ESET už po tretí raz ocení výnimočné osobnosti slovenskej vedy za ich vedeckú, výskumnú aj pedagogickú prácu. Hodnotiace komisie vybrali pätnásť finalistov ESET Science Award v kategóriách Výnimočná osobnosť slovenskej vedy, Výnimočný mladý vedec do 35 rokov a Výnimočný vysokoškolský pedagóg. Laureátov ocenenia spoznáme 16. októbra, vyhlásení budú počas slávnostného galavečera, ktorý bude prvýkrát naživo vysielaný na Dvojke.

ESET Science Award každoročne vyzdvihuje prínos excelentných vedeckých osobností pre Slovensko aj medzinárodnú komunitu a približuje verejnosti nenahraditeľný význam a dopady vedeckej práce. Tento ročník sa nesie v duchu motta „veda je nádej“, ktoré reflektuje úlohu vedy v súčasnom dianí. „Pandémia a výzvy uplynulých mesiacov nám opakovane dokazujú aké dôležité je podporovať prácu vedcov a výskumníkov. Systematický vedecký prístup umožňuje rozlíšiť pravdu od domnienok a výmyslov, byť hlasom rozumu v polarizovanej spoločnosti a vďaka tomu prekonať aj najväčšie výzvy,“ vysvetľuje Richard Marko, CEO spoločnosti ESET. Vo finálovej pätnástke ocenenia ESET Science Award predstavujeme výnimočné vedkyne a vedcov, mladé vedecké talenty aj vysokoškolské pedagogičky a pedagógov. Laureátov v hlavných kategóriách Výnimočná osobnosť slovenskej vedy a Výnimočný mladý vedec do 35 rokov vyberie spomedzi finalistov medzinárodná komisia zložená z popredných osobností svetovej vedy. O laureátovi v kategórii Výnimočný vysokoškolský pedagóg rozhodne hodnotiacia komisia, ktorú tvoria zástupcovia slovenských univerzít. Laureáti ocenenia ESET Science Award sú vybraní na základe náročného hodnotiaceho procesu, ktorý zohľadňuje celý komplex kritérií, ako sú prínos ich vedecko-výskumnej práce pre spoločnosť, vedecký výkon, merateľné scientometrické údaje, účasť na riešení významných medzinárodných výskumných projektov, zviditeľňovanie slovenskej vedy a výskumu v zahraničí, či v prípade vysokoškolských pedagógov aj ich pedagogické zručnosti, inovácie vo výuke a ohlasy študentov.

Laureáti ocenenia budú vyhlásení počas slávnostného galavečera, ktorý sa uskutoční v sobotu 16. októbra a RTVS ho naživo odvysielala na Dvojke o 20.30 hod.

Finalisti v kategórii Výnimočný vysokoškolský pedagóg (v abecednom poradí)

Pavel Gregor – pôsobí na Ústave dejín a teórie architektúry a obnovy pamiatok Slovenskej technickej univerzity v Bratislave

Jana Pócssová – pôsobí na pracovisku aplikovanej matematiky Ústavu riadenia a informatizácie výrobných procesov Technickej univerzity v Košiciach

Maximilián Strémy – pôsobí na Ústave výskumu progresívnych technológií Slovenskej technickej univerzity v Bratislave

Jozef Záhumenský – pôsobí ako prednosta II. Gynekologicko-pôrodníckej kliniky Lekárskej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave

Jozef Zajac – pôsobí na Katedre automobilových a výrobných technológií Technickej univerzity v Košiciach

Finalisti v kategórii Výnimočná osobnosť slovenskej vedy (v abecednom poradí)

Imrich Barák – pôsobí na Ústave molekulárnej biológie Slovenskej akadémie vied v Bratislave. Venuje sa mikrobiálnej genetike a špecificky bunkovému deleniu, sporulácii a bunkovej smrti.

Ján Dusza – pôsobí na Ústave materiálového výskumu Slovenskej akadémie vied v Košiciach. Venuje sa výskumu progresívnych keramických materiálov.

Martin Gmitra – pôsobí na Prírodovedeckej fakulte **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**. Je expertom na teóriu funkcionálu hustoty a venuje sa štúdiu elektrónovej štruktúry atomárne tenkých materiálov.

Katarína Mikušová – pôsobí na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Venuje sa výskumu tuberkulózy a špecificky bunkovému obalu mykobaktérie, ktorý slúži ako ochranná vrstva Kochovho bacilu.

Jozef Ukropec – pôsobí v Biomedicínskom centre Slovenskej akadémie vied v Bratislave. Venuje sa výskumu v oblasti intergratívnej fyziológie cvičenia v kontexte chronických ochorení. Špecificky sa zaoberá mechanizmami adaptačnej odpovede organizmu na cvičenie a tvorbou tepla v hneďom tukovom tkanive, ktoré majú potenciál v prevencii a liečbe chronických ochorení u človeka.

Finalisti v kategórii Výnimočný mladý vedec do 35 rokov (v abecednom poradí)

Matej Baláž – pôsobí na Ústave geotechniky Slovenskej akadémie vied v Košiciach. Venuje sa mechanochémií, teda chemickým reakciám látok v tuhej fáze.

Mária Kováčová – pôsobí na Ústave polymérov Slovenskej akadémie vied v Bratislave. Venuje sa antibakteriálnym polymérnym materiálom a vývoju nového materiálu pre 3D tlač.

Pavol Míkolka – pôsobí v Martinskom centre pre biomedicínu, na Jesseniovej lekárskej fakulte v Martine Univerzity Komenského. Venuje sa výskumu pľúcneho surfaktantu.

Ivana Šišoláková – pôsobí na Ústave chemických vied Prírodovedeckej fakulty **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**. Venuje sa vývoju nových typov elektrochemických senzorov pre diagnostiku ochorení.

Ladislav Valkovič – pôsobí na Ústave merania Slovenskej akadémie vied v Bratislave a v Oxford Centre for Clinical Magnetic Resonance Research na Oxfordskej univerzite. Venuje sa metabolizmu srdca a iných vnútorných orgánov a tomu, ako ho neinvazívne merať čo možno najrýchlejšie a najpresnejšie.

Viac informácií nájdete na webe www.esetscienceaward.sk .

Posledná zmena: 22.09.2021

Fakulta architektúry a dizajnu STU v Bratislave

Námestie slobody 19

Autor: STU Bratislava

SAV má medzi finalistami Eset Science Award opäť silné zastúpenie [☑](#)

☑ 22. 9. 2021, 15:12, Zdroj: sav.sk ☑, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Užívateľov za deň: 9 tis. GRP: 0,20 OTS: 0,00 AVE: 398 Eur

22. 9. 2021 | zhladané 110-krát

Nadácia ESET už po tretí raz ocení výnimočné osobnosti slovenskej vedy za ich vedeckú, výskumnú aj pedagogickú prácu. Hodnotiace komisie vybrali pätnásť finalistov ESET Science Award, z ktorých až 6 reprezentuje SAV. Ocenenie sa udeľuje v kategóriách Výnimočná osobnosť slovenskej vedy, Výnimočný mladý vedec do 35 rokov a Výnimočný vysokoškolský pedagóg. Laureátov ocenenia spoznáme 16. októbra 2021, vyhlásení budú počas slávnostného galavečera, ktorý bude prvýkrát naživo vysielaný na Dvojke.

ESET Science Award každoročne vyzdvihuje prínos excelentných vedeckých osobností pre Slovensko aj medzinárodnú komunitu a približuje verejnosti nenahraditeľný význam a dopady vedeckej práce. Tento ročník sa nesie v duchu motto „veda je nádej“, ktoré reflektuje úlohu vedy v súčasnom dianí. „Pandémia a výzvy uplynulých mesiacov nám opakovane dokazujú aké dôležité je podporovať prácu vedcov a výskumníkov. Systematický vedecký prístup umožňuje rozlíšiť pravdu od domnienok a výmyslov, byť hlasom rozumu v polarizovanej spoločnosti a vďaka tomu prekonať aj najväčšie výzvy,“ vysvetľuje Richard Marko, CEO spoločnosti ESET.

Laureátov v hlavných kategóriách Výnimočná osobnosť slovenskej vedy a Výnimočný mladý vedec do 35 rokov vyberie spomedzi finalistov medzinárodná komisia zložená z popredných osobností svetovej vedy. O laureátovi v kategórii Výnimočný vysokoškolský pedagóg rozhodne hodnotiacia komisia, ktorú tvoria zástupcovia slovenských univerzít.

Medzinárodnej komisii, ktorá vyberá laureátov v dvoch hlavných kategóriách, už druhý rok predsedá držiteľ Nobelovej ceny, legendárny astrofyzik a popredný odborník na gravitačnú fyziku, profesor Kip Thorne, ktorý sa osobne zúčastní aj slávnostného odovzdávania cien. Spolu s ním budú o laureátoch rozhodovať ďalší medzinárodne uznávaní vedci – biologička Fiona Watt pôsobiaca na King's College v Londýne na pozícii riaditeľky Centra pre kmeňové bunky a regeneratívnu medicínu; chemička a filantropka Hana Dvořáková, ktorá stála pri zrode jednej z najúčinnjších látok proti vírusu HIV a v súčasnosti pôsobí na Vysoké škole chemicko-technologickej v Prahe; profesor anorganickej chémie na Inštitúte materiálových vied na Technickej univerzite v Darmstadte, Ralf Riedel a profesor matematiky na Bolyaiovom inštitúte, patriacom pod Segeďínsku univerzitu, Tibor Krisztin.

Laureáti ocenenia ESET Science Award sú vyberaní na základe náročného hodnotiaceho procesu, ktorý zohľadňuje celý komplex kritérií, ako sú prínos ich vedecko-výskumnej práce pre spoločnosť, vedecký výkon, merateľné scientometrické údaje, účasť na riešení významných medzinárodných výskumných projektov, zviditeľňovanie slovenskej vedy a výskumu v zahraničí, či v prípade vysokoškolských pedagógov aj ich pedagogické zručnosti, inovácie vo výuke a ohlasy študentov.

„Nominácie na ocenenie nám už tretí rok ukazujú silu a kvalitu slovenskej vedeckej komunity. Finálová pätnásťka je zložená z mimoriadnych vedkýň, vedcov, mladých talentov aj pedagógov, z ktorých bude opäť náročné vybrať laureátov,“ hovorí Paulína Böhmerová, manažérka pre vzťahy s vedeckou obcou.

Rozšíriť vo svete povedomie o vede na Slovensku, našich výnimočných vedcoch a vedkyňach, pomáhajú aj ambasádori ocenia – prof. Ruzena Bajcsy, priekopníčka robotiky a umelej inteligencie na Kalifornskej univerzite v Berkeley; prof. Pavel Cheben, svetový odborník na integrovanú optiku, kremíkovú fotoniku, nanofotoniku a biofotonické snímače pôsobiaci v Kanadskej výskumnej rade; manželka Hana a Dalimil Dvořákovci, zakladatelia Nadace Experientia, ktorá podporuje mladých vedcov z odboru organickej, bioorganickej a medicínalnej chémie a odborník na strojové učenie Michal Valko, ktorý sa v prestížnom parížskom laboratóriu spoločnosti Deep Mind špecializuje na výskum umelej inteligencie.

Laureáti ocenenia budú vyhlásení počas slávnostného galavečera, ktorý sa uskutoční v sobotu 16. októbra a RTVS ho naživo odvysielá na Dvojke o 20.30 hod.

Finalisti v kategórii Výnimočná osobnosť slovenskej vedy (v abecednom poradí)

Imrich Barák – pôsobí na Ústave molekulárnej biológie Slovenskej akadémie vied v Bratislave. Venuje sa mikrobiálnej genetike a špecificky bunkovému deleniu, sporulácii a bunkovej smrti.

Ján Dusza – pôsobí na Ústave materiálového výskumu Slovenskej akadémie vied v Košiciach. Venuje sa výskumu progresívnych keramických materiálov.

Martin Gmitra – pôsobí na Prírodovedeckej fakulte **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**. Je expertom na teóriu funkcionálu hustoty a venuje sa štúdiu elektrónovej štruktúry atómove tenkých materiálov.

Katarína Mikušová – pôsobí na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Venuje sa výskumu tuberkulózy a špecificky bunkovému obalu mykobaktérie, ktorý slúži ako ochranná vrstva Kochovho bacilu.

Jozef Ukropec – pôsobí v Biomedicínskom centre Slovenskej akadémie vied v Bratislave. Venuje sa výskumu v oblasti intergratívnej fyziológie cvičenia v kontexte chronických ochorení. Špecificky sa zaoberá mechanizmami adaptačnej odpovede organizmu na cvičenie a tvorbou tepla v hneďom tukovom tkanive, ktoré majú potenciál v prevencii a liečbe chronických ochorení u človeka.

Finalisti v kategórii Výnimočný mladý vedec do 35 rokov (v abecednom poradí)

Matej Baláž – pôsobí na Ústave geotechniky Slovenskej akadémie vied v Košiciach. Venuje sa mechanochémií, teda chemickým reakciám látok v tuhej fáze.

Mária Kováčová – pôsobí na Ústave polymérov Slovenskej akadémie vied v Bratislave. Venuje sa antibakteriálnym polymérnym materiálom a vývoju nového materiálu pre 3D tlač.

Pavol Mikolka – pôsobí v Martinskom centre pre biomedicínu, na Jesseniovej lekárskej fakulte v Martine Univerzity Komenského. Venuje sa výskumu pľúcneho surfaktantu.

Ivana Šišoláková – pôsobí na Ústave chemických vied Prírodovedeckej fakulty **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**. Venuje sa vývoju nových typov elektrochemických senzorov pre diagnostiku ochorení.

Ladislav Valkovič – pôsobí na Ústave merania Slovenskej akadémie vied v Bratislave a v Oxford Centre for Clinical Magnetic Resonance Research na Oxfordskej univerzite. Venuje sa metabolizmu srdca a iných vnútorných orgánov a tomu, ako ho neinvazívne merať čo možno najrýchlejšie a najpresnejšie.

Finalisti v kategórii Výnimočný vysokoškolský pedagóg (v abecednom poradí)

Pavel Gregor – pôsobí na Ústave dejín a teórie architektúry a obnovy pamiatok Slovenskej technickej univerzity v Bratislave

Jana Pócssová – pôsobí na pracovisku aplikovanej matematiky Ústavu riadenia a informatizácie výrobných procesov Technickej univerzity v Košiciach

Maximilián Strémy – pôsobí na Ústave výskumu progresívnych technológií Slovenskej technickej univerzity v Bratislave

Jozef Záhumenský – pôsobí ako prednosta II. Gynekologicko-pôrodníckej kliniky Lekárskej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave

Jozef Zajac – pôsobí na Katedre automobilových a výrobných technológií Technickej univerzity v Košiciach

Viac informácií nájdete na webe www.esetscienceaward.sk .

Autor: CSC - VS SAV

SlovakiaTech 2021 predstavil v Košiciach inovačnú a technologickú špičku. Zaujalo lietajúce auto, hamburger zo skúmvavky aj simulovaný hackerský útok

22. 9. 2021, 8:32, Zdroj: kosiceonline.sk, Sentiment: Ambivalentný, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Užívateľov za deň: 7.1 tis. GRP: 0,16 OTS: 0,00 AVE: 321 Eur

KOŠICE ONLINE , Dnes | 08:00

Košický Kulturpark minulý týždeň hostil inovačnú a technologickú špičku. Počas dvoch dní (14. a 15.9.) sa na troch pódiumoch vystriedala viac ako stovka domácich a zahraničných spíkov z prostredia technologických firiem, startupov a investorov. Návštevníci si mohli na vlastné oči pozrieť najnovší prototyp slovenského lietajúceho auta, hamburger zo skúmvavky či zažiť naživo hackerský útok na jadrovú elektrárňu.

Tretí ročník najväčšej inovačnej a technologickej konferencie na Slovensku SlovakiaTech Forum – Expo 2021 prišiel otvoriť podpredseda vlády a minister hospodárstva Richard Sulík. Podľa neho, ak súkromné subjekty, firmy či štát prestanú inovovať, zákonite začnú upadať. Šéf rezortu hospodárstva konštatoval, že bez inovácií nemôžeme napredovať ani zvyšovať životnú úroveň:

„Práve konferencie ako SlovakiaTech vedia byť tomuto nápomocné. Vedia spojiť výskumníkov, vedátorov, objaviteľov s biznisom a s praktickým použitím.“ Ocenil, že jeho predchodca na poste ministra hospodárstva a prezident SlovakiaTechu Juraj Miškov „vie robiť veci aj s konkrétnymi výsledkami a konkrétnymi úspechmi a toto je to, čo naša krajina potrebuje!“

Podľa Miškova „Slovensko potrebuje po kríze naštartovať inováciami!“ Zakladateľ SlovakiaTechu a bývalý minister hospodárstva je presvedčený, že nemôžeme čakať len na to, čo a kedy urobí vláda: „Každý z nás sa môže prichániť o to, aby sme po koronakríze opäť rozbehli slovenskú ekonomiku, zvýšili jej výkon i atraktivitu, a práve SlovakiaTech Forum – Expo 2021 je na to vynikajúcou príležitosťou,“ myslí si prezident podujatia, ktoré si už našlo pevné postavenie v kalendári technologických a inovačných akcií na Slovensku.

K sprievodným podujatiam patrila aj výstavná časť / SlovakiaTech

Tohtoročný SlovakiaTech sa niesol v znamení odkazu „humanity meeets technology, technology meets humanity,“ ktorým organizátori chceli poukázať na prepojenosť človeka s novými technológiami. V bloku Food evolution odborníci predstavili nové idey v ekologickom poľnohospodárstve, hydroponické a vertikálne farmy, ale i humánnu mäsoprodukcii. Mimoriadne zaujala prednáška holandského profesora Marka Posta, ktorý ako prvý na svete vyrobil „hamburger zo skúmvavky“. Ako uviedol, nie je to žiadna fikcia, ale skutočné mäso, ktoré prvý raz kultivoval v laboratórnych podmienkach na Maastrichtskej univerzite:

„Používame bunky z kravy, ktoré rozmnožíme v laboratóriu na počet až 40 miliárd a tie vytvoria skutočné svalové vlákna, čo je vlastne základom štruktúry mäsa. Ak dokážeme vytvoriť veľké množstvo týchto svalových vlákien, tak potom z takéhoto mäsa dokážeme urobiť aj ozajstný hamburger,“ opísal svoj objav Post.

Historicky prvý hamburger z kultivovaného mäsa predstavil Mark Post verejnosti 5. augusta 2013, kedy ho aj upiekli a zjedli na tlačovej konferencii v Londýne. Ten úplne prvý stál až 250-tisíc eur. Dnes by ste si ho mohli vychutnať už za menej ako 10 eur. Ako vraví jeho autor, táto cena je ešte stále privysoká, ale verí, že sa mu čoskoro podarí vyvinúť efektívnejšiu metódu výroby „skúmvavkového“ mäsa dostupnú širokej verejnosti.

Mimoriadne zaujala prednáška Marka Posta, ktorý ako prvý na svete vyrobil hamburger zo skúmvavky / SlovakiaTech

Blok Factory Evolution bol zasvätený automatizácii a robotizácii v priemysle, ale aj digitálnym továrňam. Human evolution naopak hľadal odpovede, kam nás môže dostať evolúcia v zdravotníctve či 3D tlač orgánov, alebo ako nám dokáže analýza našej DNA pomôcť so starostlivosťou o zdravie.

Jedným z prekvapení SlovakiaTechu bolo vystúpenie odborníka na kybernetickú bezpečnosť Eduarda Jenča, ktorý priamo pred divákmi z pódia simuloval hackerský útok na jadrovú elektrárňu.

„Ľuďom v sále naskakovali zimomriavky z toho, akí sme zraniteľní v online priestore,“ povedal po tomto vystúpení prezident SlovakiaTechu Juraj Miškov.

Eduard Jenčo / SlovakiaTech

Najväčším lákadlom tohtoročného SlovakiaTechu bol však profesor Štefan Klein a jeho lietajúci automobil AirCar. Tento Slovák, ktorý sa vo svete preslávil Aeromobilom, dnes so svojim novým strojom jazdí po cestách i lieta vo vzduchu.

„Toto je principiálne nové riešenie, ktoré má úplne nové patenty, inú transformáciu z auta na lietadlo a dizajn evokuje viac formu športového automobilu. Navyše, nový spôsob transformácie umožňuje veľmi bezpečné a stabilné lietanie, čo už dokazuje vyše 50 nalietaných hodín AirCaru,“ pochválil sa jeho konštruktér.

Dokonca v júni tohto roka už absolvoval aj prvý medzimiestsky let z Nitra do Bratislavy, čím si splnil sen priletieť i prejsť z letiska na jednom stroji do svojej obľúbenej kaviarne. Podľa Kleina je teraz prioritou nájsť investora na ďalší prototyp AirCaru, ktorý by mal mať silnejší a výkonnejší letecký motor a už štvormiestnu kabínu.

Štefan Klein a jeho lietajúci automobil AirCar / SlovakiaTech

K sprievodným podujatiam konferencie SlovakiaTech 2021 patrila aj výstavná časť – EXPO, na ktorej predstavili svoje horúce technologické novinky domáce vzdelávacie inštitúcie Technická univerzita v Košiciach a **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**. Podľa primátora Košíc Jaroslava Polačka tam prišli mladí ľudia, ktorí sú „smart,“ vidia už ďalšiu priemyselnú revolúciu a ktorí posúvajú našu spoločnosť dopredu:

„Ja sa veľmi teším, že tu máme aj naše univerzity a s nimi naozaj máme veľmi nadštandardnú spoluprácu. To, čo si už aj Košičania všimli, je, že tu máme najmodernejšie fontány na svete riadené IT technikou práve z Technickej univerzity,“ pochválil sa pri návšteve SlovakiaTechu primátor východoslovenskej metropoly.

Galéria k článku

Toto podujatie má podľa predsedu Košického samosprávneho kraja (KSK) Rastislava Trnku ambíciu postupne zastaviť „brain drain“ (odliv mozgov, pozn. red.) a zároveň zatriktívnenie inovatívneho sektora a pritiahnutie „mozgov“ sem na východné Slovensko:

„Veríme, že v spolupráci s krajom, mestom, univerzitami, Slovenskou akadémiou vied, lokálnymi podnikateľmi, a zároveň aj s investormi zo zahraničia vytvoríme podmienky pre inovácie na východnom Slovensku, tu v KSK,“ uviedol košický župan.

Podľa Trnku dôkazom, že to s inováiami v regióne myslia vážne, je založenie Inovačného centra KSK, ktoré by malo pomáhať startupom a inováciám v KSK priniesť investície až vo výške 300 miliónov eur.

Podľa zakladateľa podujatia Juraja Miškova, „SlovakiaTech je akýsi booster, ktorý má naštartovať slovenské inovačné firmy, aby si potom mohli žiť svojím životom a úspešne sa rozvíjať.“ Ako dodal, už teraz hľadá nové nápady a myšlienky, ako zatriktívniť nasledujúci štvrtý ročník tohto najväčšieho inovačného a technologického podujatia na Slovensku.

Komentáre

Prevenia sociálno-patologických javov prostredníctvom edukácie dospelých

22. 9. 2021, 23:05, Zdroj: prohuman.sk , Autor: Michaela Beran Sládkayová, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ

Užívateľov za deň: 3.6 tis. GRP: 0,08 OTS: 0,00 AVE: 217 Eur

Zverejnené v kategórii

sep 22 2021

Prevention of socio-pathological phenomena through adult education

Abstrakt: Súčasná globalizovaná spoločnosť so sebou prináša množstvo zmien, na ktoré je potrebné vedieť adekvátne reagovať. Tieto zmeny však nie sú len pozitívne. Čoraz viac sa stretávame s rôznymi negatívnymi vplyvmi globalizácie a, nie len dospelý človek, je nútený reagovať na zmeny, udalosti v spoločnosti, ktoré pred tým neriešil. Nehovoríme len o vplyvoch globalizácie, ale taktiež aj o digitalizácii, či nástupe rôznych sociálno-patologických javov, ktoré v minulosti neboli až tak rozšírené, či vôbec neexistovali v spoločnosti. Efektívnym nástroj na riešenie takýchto situácií, či naučenia sa reagovať na takéto situácie môže byť práve vzdelávanie dospelých. Článkom sa snažíme poukázať na význam vzdelávania dospelých a niektorých jeho subsystémov práve v kontexte eliminácie a prevencie sociálno-patologických javov v spoločnosti.

Kľúčové slová: andragogika, prevencia, vzdelávanie dospelých, občianske vzdelávanie dospelých, globálne vzdelávanie dospelých

Abstract: Today's globalized society brings with it a number of changes that need to be adequately addressed. However, these changes are not just positive. We are increasingly encountering the various negative effects of globalization and, not just an adult, are forced to respond to changes, events in society that he has not addressed before. We are not only talking about the effects of globalization, but also about digitization, or the onset of various socio-pathological phenomena, which in the past were not so widespread or did not exist in society at all. Adult education can be an effective tool for dealing with such situations or learning to respond to such situations. In this article, we try to point out the importance of adult education and some of its subsystems in the context of elimination and prevention of socio-pathological phenomena in society.

Key words: andragogy, prevention, adult education, citizenship education of adults, global education of adults

Foto: Rudolf Baranovič - fotoobrázky života okolo nás (2021)

V súčasnej spoločnosti sme neustále konfrontovaní s globalizáciou, snažíme sa pochopiť jej vplyvy (pozitívne i negatívne) a následne na ne uvážlivo reagovať. Je potrebné si uvedomiť, že vďaka prepojeniu ekonomík, vznikom rôznych nadnárodných spoločenstiev sa z ľudí stávajú akýsi nadobčania, teda mení sa koncept občianstva. Preto do povedomia čoraz viac vstupuje pojem globálne občianstvo, globálny občan. Občianstvo predstavuje viac zodpovednosti a teritórium nezohráva takú významnú úlohu, najmä v politickej a verejnej doméne občianstva (Jarvis, 2004). Jarvis ďalej pokračuje v definovaní občianstva a tvrdí, že existuje fundamentálny rozdiel medzi občianstvom a aktívnym občianstvom (na národnej ako aj globálnej úrovni). Prvý prípad predstavuje skôr právne vymedzenie, kde pri druhom hovoríme o precvičovaní zodpovednosti.

Dnešná spoločnosť býva taktiež označovaná aj ako občianska, ktorej rozvoj a podpora patria medzi základné témy, tak na národnej ako aj medzinárodnej úrovni. Občiansku spoločnosť možno zjednodušene vysvetliť ako celok, ktorý charakterizuje súčinnosť troch oblastí – občania, štátne inštitúcie a občianske inštitúcie (Macháček – Šťava, 2012) a zároveň predstavuje hodnoty občianskej slobody a plurality demokracie (Korim, 2012). Autori Ondrušek, Miková, Zelenáková a Woleková (2012, s.11) hovoria o modeli občianskej spoločnosti, „do ktorej patrí rovnako štátny sektor, ako aj privátny podnikateľský sektor a sektor neziskových organizácií.“ Ďalej však zdôrazňujú, že takýto model môže fungovať len za predpokladu, že jednotlivé sektory navzájom spolupracujú a dopĺňajú sa. Takáto občianska spoločnosť má svoje korene v politickom liberalizme, ktorý predstavuje vzťahy medzi tými, ktorí sú úplnými a aktívnymi účastníkmi v spoločnosti a sú priamo alebo nepriamo spojení v priebehu celého života (Rawls, 1993). Práve oblasť vzdelávania je považovaná za významnú v súvislosti s rozvojom a podporou občianskej spoločnosti, ako aj v súvislosti s globalizáciou.

Charakteristika základných pojmov

Skôr, ako sa budeme venovať konkrétnym druhom vzdelávania, považujeme v kontexte našej štúdie za dôležité venovať pozornosť aj samotnému vzdelávaniu dospelých. Vzdelávanie dospelých (andragogika) je veda o výchove dospelého človeka, ktorá sa zaoberá intencionálnou socializáciou dospelého, problematikou pomoci dospelému andragogickými prostriedkami vo všetkých oblastiach jeho života (Prusáková, 2005). Môžeme teda povedať, že vzdelávanie dospelých predstavuje výchovu, vzdelávanie a poradenstvo pre dospelého človeka v ťažkej/zložitej životnej situácii. Objektom vzdelávania dospelých je teda dospelý jednotlivec a jej predmetom andragogická edukačná realita (Veteška, 2016). Veteška (2009, 2010) ďalej hovorí o vzdelávaní dospelých ako edukačnej realite dospelých, ktorá v sebe zahŕňa teoretickú, metodologickú a aplikačnú rovinu edukácie dospelých. Na tieto etapy je potrebné pozeráť komplexne, preto nemôžeme hovoriť len o zámernom učení sa, ale je potrebné uvažovať v kontexte celoživotného učenia.

Okrem vyššie uvedeného môžeme konštatovať, že vzdelávanie dospelých môže pomôcť meniť životy a pretvárať spoločnosti (EAEA, 2016). Zároveň je dôležité poznamenať, že vzdelávanie dospelých predstavuje kľúčový nástroj pre riešenie niektorých výziev, ktorým dnes čelí nie len Európa, ale aj svet. V tejto súvislosti môže vzdelávanie dospelých napomôcť pri riešení nerovností medzi ľuďmi, boja proti xenofóbii, radikalizácii, nezamestnanosti, podpore digitalizácie, pri získavaní nových zručností a pod. Vzdelávanie dospelých je často spájané aj s niektorými cieľmi trvalo udržateľného rozvoja (Benavot, 2018). Vzdelávanie dospelých tak v sebe ukrýva pozitívnu odpoveď na mnoho problémov dnešného sveta (EAEA, 2016) a zároveň predstavuje benefity tak pre jednotlivca, ako aj pre celú spoločnosť. Benavot (2018) popisuje hneď niekoľko argumentov, prečo vzdelávanie dospelých podporovať a rozvíjať. Jedným z nich je aj fakt, že dospelí sa musia čoraz častejšie vyrovnávať s rôznymi zmenami a vzhľadom na stále starnúcu populáciu je potrebné aby kontinuálne získavali nové zručnosti a kompetencie. Práve na to môže slúžiť občianske a globálne vzdelávanie.

Občianske vzdelávanie, ako súčasť konceptu celoživotného učenia sa, predstavuje jednu zo základných foriem, možností, nadobudnutia kľúčových kompetencií. Dvořáková a Šerák (2016, s. 116) charakterizujú občianske vzdelávanie ako „všetky edukačné aktivity, ktoré sú zamerané na formovanie vedomia práv a povinností osôb v ich občianskych, politických, spoločenských aj rodinných roliah a spôsob ako tieto role zodpovedne a účinne naplňovať.“ Občianske vzdelávanie má jasne formulovaný cieľ – formovanie aktívneho občana. Avšak nachádzame formuláciu aj čiastkových cieľov, ktoré sú najčastejšie formulované do štyroch oblastí:

rozvíjať politickú gramotnosť;

získať kritické myslenie a analytické zručnosti;

rozvíjať hodnoty, postoje a správanie;

podporovať aktívnu participáciu a záväzky v komunite (EACEA, 2012).

Za jeden z čiastkových cieľov občianskeho vzdelávania môžeme taktiež považovať nadobudnutie občianskych kompetencií. V tejto súvislosti považujeme za dôležité venovať pozornosť aj pojmu aktívne občianstvo. Tento pojem predstavuje vedomosti, zručnosti a postoje, ktoré dokáže jednotlivec využiť v rámci participácie na verejnom živote (Veteška, 2016). Zároveň ide o schopnosť človeka prekročiť kognitívnu dimenziu učenia a aktívne využiť svoje zručnosti, prípadne si osvojiť nové na rôznych úrovniach v rámci vzdelávacieho prostredia (inštitúcie, miestne komunity a pod.) (O'Shea, 2012). Môžeme teda povedať, že aktívne občianstvo okrem získavaní vedomostí obsahuje aj postoje a zručnosti. Tieto zručnosti potom vyúsťujú do participácie v občianskej spoločnosti, v komunitnom či politickom živote a sú charakteristické vzájomným rešpektom a nenásilím, uskutočňované v súlade s princípmi ľudských práv a demokracie (Hoskins and Kerr, 2012).

Na základe uvedeného dokážeme identifikovať tak znaky a špecifiká občianskeho vzdelávania ako aj špecifiká aktívneho občianstva. Rovnako dokážeme aj formulovať definíciu občianskeho vzdelávania, ktoré možno charakterizovať ako „výchovu, vzdelávanie, aktivity a činnosti podporujúce rozvoj občianskych kompetencií, aktívnej participácie v rámci komunity a spoločnosti, politickej gramotnosti a zároveň aktivity, ktoré pomáhajú mladým a dospelým získať hodnoty a zaujať postoje k aktuálnym politickým a spoločenským otázkam“ (Sládkayová, 2019, s. 12).

V tejto súvislosti sa stotožňujeme s Kopeckým (2010, s.142-143), ktorý uvádza šesť atribútov typických pre občianske vzdelávanie dospelých:

dobrovoľnosť;

pomerne veľká odolnosť voči inštitucionalizácii;

orientácia na konanie.

Okrem základných špecifík, znakov občianskeho vzdelávania dospelých poznáme aj jeho základné princípy. Tieto princípy boli prijaté v roku 1976 počas konferencie v Beustelsbachu (Protivinský – Dokutilová – Čáp, 2013). Prijaté princípy občianskeho vzdelávania dospelých sú často označované aj ako Beustelsbašský konsenzus. Prvým princípom je občianske vzdelávanie bez indoktrinácie, teda prostredníctvom občianskeho vzdelávania sa nesmie manipulovať jednotlivcami, naopak má podporovať vzdelávaného k tvorbe vlastného úsudku. Druhým princípom je vyváženosť, čo znamená, že občianske vzdelávanie nesmie zjednodušovať a zamlčovať kontroverzné témy, ktoré sú predmetom spoločenskej, politickej alebo vedeckej diskusie. Posledným princípom občianskeho vzdelávania je podpora samostatného myslenia, kde prostredníctvom občianskeho vzdelávania rozvíjame schopnosť analyzovať spoločenskú a politickú situáciu z vlastnej pozície (Schiele – Schneider, 1977 In Protivinský – Dokutilová – Čáp, 2013, s.25). Dodržiavanie týchto princípov vytvára hranicu medzi občianskym vzdelávaním a manipuláciou, či propagandou prostredníctvom vzdelávania.

Ako sme už uviedli vyššie, súčasná spoločnosť nám nedovoľuje zostať len na akejsi lokálnej, národnej úrovni. Z ľudí sa stávajú globálni občania a preto je dôležité venovať pozornosť globálnym témam, problémom, či výzvam, ktoré globalizovaný svet prináša. Naplnenie tejto potreby nachádzame práve v globálnom vzdelávaní. Globálne vzdelávanie je vzdelávanie, ktoré otvára ľuďom oči a myseľ voči realite sveta a podnecuje ich k tomu, aby zaviedli do sveta viac spravodlivosti, rovnosti a ľudských práv pre všetkých (Maastricht Global Education

Declaration, 2002). Sobotová (2012) vzhľadom k dynamicky sa meniacemu svetu označuje tento typ vzdelávania za celoživotný proces. Predstavuje nástroj, ktorý človeka pripravuje na život. Cieľom nie je naučiť človeka, čo si má myslieť a ako má konať, alebo myslieť kriticky, viesť ho k aktivite a zodpovednosti.

Petrasová (2019) konštatuje, že globálne vzdelávanie je samostatným vzdelávacím prístupom, ktorý je založený na vzájomnom prepojení spoločností, krajín a ľudí, na základe vzájomného prepojenia sociálnych, kultúrnych a prírodných javov, spojením minulosti, prítomnosti a budúcnosti a zároveň uvedenie si zložitéj podstaty kognitívnych, afektívnych, fyzických a duchovných rozmerov ľudského bytia. Globálne vzdelávania okrem toho nastoľuje otázky rozvoja, rovnosti, mieru, sociálnej a environmentálnej spravodlivosti. Podporou nezávislého, samostatného, kritického myslenia sa globálne vzdelávanie snaží pomôcť rozvíjať praktické zručnosti a prispieť k pozitívnym zmenám tak na lokálnej ako aj globálnej úrovni.

Samotný termín globálne vzdelávanie sa stal populárnym najmä v ostatnom desaťročí a upozorňuje na kontext globalizácie a zvyšujúcej sa vzájomnej previazanosti a závislosti v dnešnom komplexnom svete (Krause, 2011). Tento fakt podčiarkuje skutočnosť, že dnes hovoríme o viacerých témach a otázkach len ako o rozvoji.

Za významné črty tohto vzdelávania môžeme považovať:

globálny rozmer – porozumenie javom okolo nás je možné len z globálnej perspektívy. Vníma podobnosti a rozdiely medzi ľuďmi, spoločnosťami, ekonomikami aj prírodnými podmienkami v rôznych častiach sveta. Hľadá javy, ktoré majú vplyv na všetkých a môžu existovať v rôznych podobách v každej krajine (chudoba, spravodlivosť, ne/rovnosť, mier, konflikt, negatívne zmeny v životnom prostredí a pod.). Podporuje zmysel pre spoločenskú zodpovednosť a solidaritu, porozumenie globálnym procesom, uvedenie si vplyvu konania jednotlivca na spoločnosť a celý svet (spotrebiteľské správanie, výrobné postupy a pod.);

moderné pedagogické trendy – využíva aktívne a participatívne metódy pre rozvoj kreativity jednotlivca v procese vzdelávania, stimuluje ho k odkrývaniu a skúmaniu javov, ku kritickému prehodnocovaniu vlastných postojov, predsudkov a správania;

usilovanie o osobné a spoločenské zmeny (tzv. transformatívny rozmer) – podporuje kapacity, schopnosti a motiváciu jednotlivca, ktoré mu umožnia reagovať na zmeny a presadzovať ich v prospech osobného a kolektívneho ľudského rozvoja. Prispieva k zásadným zmenám na úrovni jednotlivca, vzdelávacieho systému, celej spoločnosti a planéty;

holistický prístup – rôzne koncepty (rozvoj, životné prostredie, udržateľnosť, ľudské práva a spravodlivosť, mier, multikulturalita, multiperspektivita) sa dopĺňajú, sú vzájomne prepojené. Zodpovedá to holistickému pohľadu na svet, ľudstvo a jeho výzvy – teda nie je možné od seba jednotlivé výzvy oddeľovať a analyzovať ich v rozdielnych a uzavretých častiach (Miléřová, 2015).

Krause (2011) okrem samotného globálneho vzdelávania popisuje ďalšie tri koncepcie – rozvojové vzdelávanie, vzdelávanie pre udržateľný rozvoj a vzdelávanie ku globálnemu občianstvu. Vzhľadom ku charakteru našej štúdie budeme ďalej používať iba pojem občianske vzdelávanie dospelých, ako zastrešujúci pojem, a to aj z toho dôvodu, že občianske a globálne vzdelávanie majú množstvo spoločných znakov a aj z hľadiska obsahu sa v mnohých oblastiach prekrývajú.

V rámci jednotlivých definícií, či charakterizovania cieľov a znakov týchto druhov vzdelávania dospelých, sa stretávame aj s javmi, ktoré možno súhrnne pomenovať ako sociálno-patologické javy. Za sociálno-patologické javy môžeme považovať nežiadúce spoločenské javy, ktoré sa odchyľujú od všeobecne platných sociálnych noriem, ktoré sú založené na tzv. normalite spoločnosti. Možno sem zaradiť negatívne sankcionovateľné formy deviantného správania (napr. kriminalita, prejavy radikalizácie, rasizmu a extrémizmu), ako aj nežiadúce javy v spoločnosti (napr. bezdomovectvo, nezamestnanosť, chudoba, a pod.) (bližšie viď Hroncová a kol., 2016; Határ, 2012).

Dovolíme si konštatovať, aj na základe vyššie uvedeného, že tieto javy dokážeme z časti riešiť aj prostredníctvom vzdelávania dospelých. Špecificky hovoríme o občianskom vzdelávaní dospelých, ktoré možno považovať za jeden z nástrojov ako prispieť k prevencii a eliminácii sociálno-patologických javov v spoločnosti. Okrem toho, že občianske vzdelávanie je úzko prepojené so záujmovým vzdelávaním, jeho prieniky nachádzame aj v oblasti sociálnej andragogiky, resp. sociálnej práce s dospelými, cez ktorú dokážeme realizovať práve spomínanú prevenciu a elimináciu sociálno-patologických javov.

Prevenia a eliminácia sociálno-patologických javov

Občianske vzdelávanie dospelých môžeme v rôznych podobách nájsť aj v iných subsystémoch andragogiky. Jeho uplatnenie môžeme nájsť taktiež v oblasti sociálnej andragogiky, ktorej základnou premisou je starostlivosť o dospelých, ktorí sa ocitli v situácií, ktorú nedokážu sami riešiť a je možné im pomôcť prostredníctvom edukácie. V tejto súvislosti hovoríme najmä o prevencii a eliminácii sociálno-patologických javov, ako napríklad rasizmus, extrémizmus, radikalizmus, kriminalita a pod. Tieto témy vieme nájsť aj v samotnom obsahovom zameraní občianskeho vzdelávania dospelých.

V kontexte prevencie a eliminácie nežiadúcich javov v spoločnosti môžeme občianske vzdelávanie dospelých vnímať v rovine jednotlivca ako aj celej spoločnosti. Dovolíme si konštatovať, že aktuálnym problémom spoločnosti je práve rasizmus a extrémizmus. Milo (2005, s. 108) rozdeľuje a charakterizuje takú prevenciu nasledovne:

primárna prevencia – ide o ľudí, ktorí sú neonacizmom ohrození. Najväčšie nebezpečenstvo v tomto prípade spočíva v tom, že jednotlivci, ktorí sympatizujú s ideológiou neonacizmu, môžu svojim správaním a názormi ovplyvniť ostatných jednotlivcov v spoločnosti. Autor odporúča realizovať pre túto skupinu ľudí rôzne prednášky, tvorivé dielne, ktoré by mohli napomôcť zlepšiť ich sebazpoznávanie;

sekundárna prevencia – je určená pre ľudí, ktorí sa už nejakým spôsobom dostali do styku s ideológiou neonacizmu alebo organizovanou skupinou. Pre túto skupinu ľudí sa odporúča realizovať špecializované poradenstvo;

terciárna prevencia – je určená jednotlivcom, ktorí sa stali súčasťou neonacistickej ideológie. Títo jednotlivci sú tak silno ovplyvnení, že strácajú kontakt s realitou, nie sú schopní vlastného myslenia, nemajú žiadne argumenty a na kladené otázky odpovedajú vopred naučenými frázami. Charakteristickým znakom týchto jednotlivcov je najmä oblečenie, vystupovanie, názory, vyjadrovanie a pod. V rámci prevencie odporúča realizovať psychoterapia.

Lichner (2020, s. 131-132) uvádza, že prevencia rasizmu a extrémizmu by mala byť primárne zameraná na:

Upozorňovanie verejnosti na možné nebezpečenstvo, ktoré súvisí s členstvom v rôznych extrémistických skupinách a sektách,

Objasňovanie verejnosti hlavné ideológie rôznych extrémistických skupín, ktoré pôsobia v spoločnosti,

Realizáciu besied a prednášok, ktoré by boli organizované expertmi a príslušníkmi rôznych etník,

Zabezpečovanie vzdelávania a odbornej prípravy v rámci prevencie kriminality s prejavmi rasizmu a extrémizmu,

Realizáciu rôznych vzdelávacích aktivít, ktoré smerujú do oblasti rasizmu, extrémizmu, xenofóbie a sektárstva.

Podobne môžeme uvažovať aj o ďalšej cieľovej skupine, a to v rámci penitenciarnej a postpenitenciarnej starostlivosti, teda ľudí obvinení vo výkone väzby, výkone trestu odňatia slobody a následne po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody. V tejto súvislosti môžeme hovoriť nie len o práci s týmito ľuďmi, ale taktiež môžeme uvažovať o občianskom vzdelávaní ako o možnom alternatívnom treste. Udeľovanie alternatívnych trestov sa stáva, najmä z dôvodu preplnenia väzníc, čoraz väčším celosvetovým trendom. Udeľovanie alternatívnych trestov súvisí s presadzovaním tzv. restoratívnej starostlivosti (Lubelcová, 2005). Hoci medzi najčastejšie udeľované alternatívne tresty patria prepadnutie majetku, trest domáceho väzenia, či peňažné tresty, postupne sa začíname stretávať aj s ďalšími formami alternatívnych trestov. Za jeden z najstarších a zároveň aj z najrozšírenejších alternatívnych trestov možno považovať probáciu. Lubelcová (2005, s. 8) hovorí, že probácia „sa vyvinula ako spôsob zaobchádzania s páchatelom a výkonu dohľadu pri výkone podmieneného trestu odňatia slobody (podmieneného odkladu výkonu trestu alebo podmieneného zastavenia trestného stíhania alebo podmieneného prepustenia). Je pre ňu príznačné úsilie o dosiahnutie čo najkomplexnejšej sociálnej integrácie páchatel'a, ku ktorej mu probácia poskytuje optimálne podmienky a potrebnú pomoc.“

Na základe tejto definície si dovoľíme konštatovať, že občianske vzdelávanie môže predstavovať akúsi formu, respektíve metódu práce s touto cieľovou skupinou v rámci sociálnej integrácie obvineného, či odsúdeného, prípadne prepusteného z výkonu trestu odňatia slobody. Najmä v prípadoch, ak je odsúdení dlhodobo vo výkone trestu odňatia slobody, môže sa stať, že následne po prepustení sa jednotlivec nedokáže a nevie opätovne začleniť do spoločnosti. Jeho hodnotový rebríček sa zmenil a často krát dochádza strate demokratických hodnôt, zväčšuje sa neochota participovať na dianí spoločnosti a podobne. Práve v tejto súvislosti považujeme občianske vzdelávanie dospelých za možný nástroj resocializácie jednotlivca do spoločnosti. to platí aj pre iné cieľové skupiny obyvateľov ohrozených sociálno-patologickými javmi. V tejto súvislosti môžeme ďalej hovoriť o využívaní resocializácie, reedukácie (napr. pri drogovu závislých jednotlivcoch), či sociálnej starostlivosti ako takej.

Záver

V rámci všetkých možností realizácie prevencie, či práce s rôznymi cieľovými skupinami sociálnej starostlivosti, nachádzame témy, ktoré sú súčasťou občianskeho vzdelávania dospelých a tým aj samotného vzdelávania dospelých, ako zastrešujúceho pojmu pre edukačné aktivity realizované s cieľovou skupinou dospelých. Aj z tohto dôvodu si dovoľíme konštatovať, že občianske vzdelávanie dospelých má svoje významné postavenie nie len v segmente kultúrno-osvetových činností (jeho primárne uplatnenie v koncepte celoživotného učenia a systematickej andragogike), ale aj v oblasti sociálnej prevencie a teda práce s rôznymi rizikovými skupinami obyvateľstva. Zároveň je však potrebné upozorniť, že v prípade práce s takýmito skupinami je dôležité poznať ich špecifiká a tomu prispôbovať celý proces edukačných aktivít (od plánovania, tvorby kurikula až po samotnú realizáciu edukácie).

Predložený príspevok sa zaoberá, okrem iného, aj významom vzdelávania dospelých, ako aj jeho súčasťami vo forme občianskeho a globálneho vzdelávania. Ak teda chceme hovoriť o rozvoji občianskej spoločnosti a rozvoji demokratických hodnôt, je potrebné vnímať tento vývoj v kontexte rôznych vzdelávacích konceptov. Jedným z týchto vzdelávacích konceptov je vzdelávanie dospelých, ktorého ciele a tematické okruhy sú napĺňané prostredníctvom občianskeho a globálneho vzdelávania. V tejto súvislosti hovoríme o osvojovaní si kompetencií (obzvlášť občianskych), ako aj o formovaní aktívneho občana, ktorý môže nielen pracovať na svojom rozvoji, ale aj aktívne sa podieľať na rozvoji samotnej spoločnosti a o eliminácii a prevencii vzniku sociálno-patologických javov v spoločnosti. Cieľom tejto štúdie bolo poukázať na význam vzdelávania dospelých a niektorých jeho subsystémov práve v kontexte eliminácie a prevencie

sociálno-patologických javov v spoločnosti.

Zároveň sme chceli prispieť k samotnému rozvoju jednotlivých vzdelávacích koncepcií (občianske a globálne vzdelávanie), ktoré v súčasnosti narastajú (najmä z hľadiska legislatívnej podpory). Podpora jednotlivých poskytovateľov tohto vzdelávania by sa preto mala stať akousi prioritou spoločnosti a taktiež sa pokúšame prostredníctvom predloženého textu poukázať na dôležitosť a význam vzdelávania v kontexte riešenia rôznych javov v spoločnosti.

Autorka: Mgr. Michaela Beran Sládkayová, PhD.

Autorka pôsobí na Katedre pedagogiky a andragogiky (predtým Katedra andragogiky) na Pedagogickej fakulte Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici. V rámci vedecko-pedagogickej činnosti sa venuje problematike neformálnej edukácie dospelých so špecifickým zameraním na občianske vzdelávanie dospelých.

Zoznam bibliografických odkazov

Beanvot, A. (2018). The invisible friend: adult education and the Sustainable Development Goals In Adult Education and Development. Role and Impact of Adult Education. Bonn: DVV International, no. 85/2018.

Dvořáková, M. & Šerák, M. (2016) Andragogika a vzdělávání dospělých. vybrané kapitoly. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy.

EACEA (2012) Citizenship education in Europe Brussels: EACEA EURYDICE http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/thematic_reports/...

EAEA (2016) Manifesto for Adult Learning in the 21st Century. Brussels: EAEA.

Határ, C. (2012). Sociálna andragogika. Kapitoly z teórie a metodiky sociálno-edukačnej

starostlivosti o dospelých. Nitra: UKF Nitra.

Hloušková, L. & Pol, M. (2008). Občanské vzdělávání dospělých. In Učíme se po celý život? Brno: Masarykova univerzita.

Hoskins, B. & Kerr, D. (2012). Report 4: Final Study Summary and Policy Recommendations Participatory Citizenship in the European Union Institute of Education. Brussels: European Commission.

Hroncová, J. a kol. (2016). Sociológia výchovy a sociálna patológia. Žilina: EDIS.

Jarvis, P. (2004). Lifelong Learning and Active Citizenship in a Global Society. Journal of Adult and Continuing Education. vol.10, no.1.

Kopecký, M. (2010). (Ne)proměňující se požadavky na vzdělavatele v segmentu občanského vzdělávání dospělých. In Trendy a možnosti rozvoje dalšího vzdělávání dospělých v kontextu sjednocující se Evropy. Praha: Česká andragogická společnost.

Korim, V. (2012). Politológia a politická etika. Banská Bystrica: Pedagogická fakulta Univerzity Mateja Bela.

Krause, J. (2011). Key Note Speech. Visegrad Regional Conference on Global Development Education, Praha. http://www.fors.cz/user_files/johannes_krause.pdf

LICHNER, V a kol. 2020. Analýza radikálnych a extrémistických skupín, hnutí, siekt a kultov a ich pôsobenie v Slovenskej republike. Košice: **UPJŠ** v Košiciach, 2020. 53, 131, 132 s. ISBN 978-80-8152-839-2.

Lubelcová, G. (2005). Alternatívne tresty v kontexte stratégií spoločenskej regulácie kriminality (od trestajúcej k obnovujúcej trestnej spravodlivosti). In Sociológia, Vol 37 (No. 1: 33-58).

Maastricht Global Education Declaration (2002). <https://rm.coe.int/168070e540>

Macháček, L. & Šťava, E. (2012). Občianske vzdelávanie a výchova mládeže k občianstvu.

Národná správa z medzinárodného výskumu občianskeho vzdelávania ICCS 2009. Bratislava: NUCEM.

Milěřová, J. (2015). Globální rozvojové vzdělávání: Proč je nezbytné pro českou společnost a udržitelný rozvoj. Praha: České fórum pro rozvojovou spolupráci. <http://www.fors.cz/wp-content/uploads/2012/08/GRV-paper-fors-final-web.pdf>

MILO, D. 2005. Rasistický extrémizmus v Slovenskej republike. Bratislava: Ľudia proti rasizmu. 2005. 7,8,9,13, 16, 108 s. ISBN-80-89149-03-0.

O'Shea, K. (2012). Slovník pojmů k výchově k demokratickému občianství. Brno: Masarykova univerzita.

Ondrušek, D. a kol. (2012). Tri sektory v spoločnosti: konkurencia či spolupráca. In 10 kapitol o vývoji a občianskej spoločnosti na Slovensku. Bratislava: PDCS.

Petrasová ,A. (2019). Od kritického myslenia ke globálnemu občianstvu. Příklady dobré praxe. Praha: Národní institut pro další vzdělávání.

Protivinský, T. & Dokutilová, M. & Čáp, P. (2013). Občanské vzdělávání dospělých: současné vymezení oboru. In nová ekonomická situace: výzva ke vzdělávání. Praha: Asociace institucí vzdělávání dospělých ČR.

Prusáková, V. (2005). Základy andragogiky I. Bratislava: GerlachPrint.

Rawls, J. (1993). Political Liberalism. New York: Columbia University Press.

Skalická, P. a kol. (2020). Globální rozvojové vzdělávání: proč a jak v Česku lépe vzdělávat o světě. Praha: České fórum pro rozvojovou spolupráci. http://www.fors.cz/wp-content/uploads/2020/03/1_FoRS_GRV-Aidwatch_final.pdf

Sládkayová, M. (2019). Občianske vzdelávanie dospelých. Banská bystrica: Belianum.

Sobotová, L. (2012), Cíle a současné podoby globálního rozvojového vzdělávání. In: Máchal A a kol. Úvod do environmentální výchovy a globálního rozvojového vzdělávání. Soubor učebních textů. Brno: Lipka.

Torres, C. A. & Dorio, J. N. (2015). The do's and don'ts of Global Citizenship Education. Adult Education and Development Journal, no. 82/2015.

UNESCO. (2015). Global Citizenship Education: Topics and Learning Objectives. Paris: UNESCO.

Veteška, J. (2009). Nové paradigma v kurikuluvzdělávání dospělých. Praha: Educa Service.

Veteška, J. (2010). Kompetence ve vzdělávání dospělých. Pedagogické, andragogické a sociální aspekty. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha.

Veteška, J. (2016). Přehled andragogiky. Praha: Portál.

prečítané 31x

Radi publikujete ale nemáte dobrú skúsenosť s inými časopismi? Publikujte v časopise Prohuman. Hľadáme práve Vás!

Kalendár

9. ročník konferencie Interdisciplinárna kooperácia v ošetrovatelstve, pôrodnej asistencii a sociálnej práci s podnázvom: Interdisciplinárne tímy v pomáhajúcich profesiách, sa bude konať v roku 2021 v Ružomberku.

OZNAM pre organizátorov konferencií: Podmienkou zverejnenia oznamu o konaní konferencie, zborníka alebo správy z tejto konferencie je uvedenie časopisu Prohuman ako mediálneho partnera v uvedených materiáloch.

Najnovšie blogy

Autor: Michaela Beran Sládkayová

Slovensko si prešlo silnou druhou vlnou pandémie, počas... [↗](#)

📅 22. 9. 2021, 9:12, Zdroj: [dennikstandard.sk](#) [↗](#), Sentiment: **Negatívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**

Užívateľov za deň: **3.2 tis.** GRP: **0,07** OTS: **0,00** AVE: **296 Eur**

Zdieľať

Slovensko si prešlo silnou druhou vlnou pandémie, počas ktorej sa infikovali tisíce ľudí. No vieme len o tých, ktorí boli otestovaní.

Je tu však aj skupina ľudí, ktorá si ochorením prešla, ale nevieme o nej. Preto vznikne štúdia s 5000 účastníkmi, ktorá by mala dať odpoveď na otázku, ako je premorené Slovensko, píše portál Aktuality.sk.

Spustí ju rezort zdravotníctva, budú na nej pracovať odborníci z Ústavu epidemiológie Lekárskej fakulty Univerzity komenského v Bratislave, Ústavu epidemiológie Lekárskej fakulty **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach** a z Biomedicínskeho centra Slovenskej akadémie vied (SAV).

Robiť sa bude u nezaočkovaných ľudí (keďže zaočkovaní už majú protilátky po vakcíne) vo vybraných regiónoch. V konečnom dôsledku by však mala dať štúdia obraz o tom, ako to vyzerá na celom Slovensku, teda aká časť populácie si prešla covidom-19, píše Aktuality.sk

(fan)

Autor: Denník Štandard

Andrea Hladovcová: Radosť z prvého ultrazvuku na potvrdenie akcie srdiečka prekoná všetko nepríjemné 📄

📅 22. 9. 2021, 15:30, Zdroj: akcnezeny.sk 📄, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Užívateľov za deň: 462 GRP: 0,01 OTS: 0,00 AVE: 100 Eur

Chcete mať dieťa a nedarí sa vám otehotnieť? Práve takýmito prípadmi sa zaoberá MUDr. Andrea Hladovcová, gynekologička z centra Gynicare v Nitre, a hovorí, že návštevu odborníka nie je dobré odkladať.

V rozhovore nám prezradila:

čo je na jej práci to najkrajšie a najťažšie,

po akom čase neúspešných pokusov o otehotnenie je dobré vyhľadať odborníka,

čo sú najhlavnejšie faktory pri šanci na otehotnenie,

aké sú možnosti liečby neplodnosti,

aká je úspešnosť pri liečbe neplodnosti.

Ste gynekologičkou v centre asistovanej reprodukcie Gynicare v Nitre. Čo vás k tejto práci priviedlo? Bol to váš sen pomáhať v liečbe neplodnosti?

To, že by som sa chcela venovať gynekológii som vedela už dávno. Moja mama je pôrodná asistentka, tak som vždy mala k tomuto odboru bližšie. V každom medicínskom odbore sú ako smutné, tak aj veselé okamihy.

Ale napriek tomu, že aj v asistovanej reprodukcii sa stretávam aj s ťažkými osudmi párov, tak radosť z pozitívneho tehotenského testu a prvého ultrazvuku na potvrdenie akcie srdiečka prekoná všetko nepríjemné. Je to obrovský nával pozitívnej energie, radosti a šťastia a teším sa každý deň, že mám možnosť vykonávať túto prácu.

Čo považujete na svojej profesii za najťažšie? A čo máte najradšej?

Tak ako každý lekár, aj ja sa stretávam s nešťastím pacientov, pre mňa najťažšie je od toho sa odosobniť. Vždy si prácu nosím v hlave domov. Niekedy, je toho celkom dosť, ale neviem všetko vypustiť odchodom z práce. Najradšej mám jednoznačne radosť pacientky, keď jej oznámime, že tehotenský test je pozitívny. To sú jedny z najkrajších chvíľ.

V akom štádiu k vám obyčajne páry chodia? Nebýva to častokrát aj neskoro?

Čím ďalej, tým viac párov má problém s otehotnením. Príčin je viacero, častokrát pacienti odkladajú návštevu centra, ale treba si uvedomiť, že ani metódy umelého oplodnenia nedokážu všetko, čím skôr pacientka do centra príde, tým väčšie šance na tehotenstvo má. Našťastie je v dnešnej dobe táto téma veľmi dobre dostupná na internete, niekedy rozhovor s inou ženou, čo v centre bola, pomôže viac ako rozhovor s gynekológom.

Kedy je najvhodnejší čas riešiť problém s neplodnosťou? Kedy je ten moment, že by nemali ďalej odkladať návštevu reprodukčného centra?

Je mnoho faktorov, ktoré negatívne ovplyvňujú plodnosť. Podľa reprodukčných špecialistov sú vek partnerov a dĺžka snahy o tehotenstvo tie najdôležitejšie fakty, ktoré by mal pár zobrať do úvahy pri rozhodovaní sa o vyhľadanie pomoci.

Ako som už povedala, čím skôr sa problém s otehotnením rieši, tým sú vyššie šance. Vo všeobecnosti ale platí, ak sa žena do 35 rokov neúspešne snaží o dieťa, vhodná doba navštíviť centrum je po jednom roku. U ženy medzi 35-37 rokov je to po pol roku a žena staršia ako 37 rokov by mala centrum navštíviť ihneď.

Prečo je vhodné navštíviť centrum asistovanej reprodukcie?

V našom centre ponúkame široké spektrum vyšetrení, ktoré môžu odhaliť problém, od najjednoduchších po zložitejšie. V centre asistovanej reprodukcie sa venujeme diagnostike a následnej liečbe sterility, či infertility (neschopnosť donosiť dieťa), špecializujeme sa na túto problematiku, preto aj vyšetrenia a možnosti liečby sú komplexnejšie ako v ambulancii obvodného gynekológa.

Niektro možno nemusí chcieť riešiť svoju situáciu prostredníctvom umelého oplodnenia. Viete párom aj inak pomôcť?

Samozrejme, máme aj iné možnosti ako umelé oplodnenie. Ak pár z akéhokoľvek dôvodu odmieta možnosť umelého oplodnenia, sú aj iné postupy, ktoré zvyšujú šancu na tehotenstvo. Nikoho do IVF netlačíme, každá pacientka je poučená o probléme a možnostiach, následne si sama vyberie, ktorou cestou sa vydá. Ak volí prirodzenejšie spôsoby, je tu možnosť intrauterinnej inseminácie, natívny či soft cyklus s použitím nižších dávok hormónov. Niekedy stačí doplniť do liečby hormonálne tabletky, či lieky na riedenie krvi, a pacientka

otehotnie aj spontánne.

Každý pár je ale jedinečný, čo pomôže u jedného, nemusí platiť aj u iného páru, to si teba pamätať. Dôležité je však vedieť o týchto postupoch včas, aby sa nestávalo, že pár príde po dlhoročnej neúspešnej snahe o bábätko, ale na liečbu je už neskoro .

Vedeli by ste percentuálne odhadnúť, aká je vaša úspešnosť a koľkým párom ste pomohli?

Úspešnosť IVF liečby je veľmi porovnateľná medzi centrami. Závisí od mnohých faktorov, ale je to približne 35-55% najmä v závislosti od veku ženy.

Na Gynekologicko-pôrodníckej klinike v nemocnici v Nových Zámkoch pomáhate deťom na svet. Spomínate si na nejaký náročný pôrod?

Na gynekologicko-pôrodníckej klinike v Nových Zámkoch pracujem už deviaty rok. Tých pôrodov bolo naozaj veľa, občas v službe keď sa rozprávame so sestričkami, spomíname na to všetko, čo sme spolu zažili. Boli to náročné ale prevažne krásne chvíle, radšej myslím na tie krásne pôrody, tých bolo oveľa viac. Na mojej práci sú dva najkrajšie momenty, keď sa páru podarí dosiahnuť vytúžené tehotenstvo a keď sa narodí dieťa, pri týchto chvíľach zabudnete na všetko zlé, ostane len pocit šťastia v srdci. Každý odbor v medicíne je pekný, ale vďaka týmto okamihom, si ja osobne neviem predstaviť krajšiu prácu.

Niekedy ste svedkom aj smutných príbehov, kedy sa nedá naplniť túžba po dieťati, čo môže byť psychicky náročné. Čo vám pomáha odreagovať sa?

Občas sa naozaj stane, že napriek všetkej snahe sa pacientke nepodarí otehotnieť. Je to pre ňu veľmi náročné, a aj pre mňa veľmi smutné. Táto práca má bohužiaľ aj také chvíle. Veľmi mi pomáhajú moji kamaráti, na ktorých mám v živote veľké šťastie.

Nie je tajomstvom, že rada športujete a cestujete. Čo je váš obľúbený šport a destinácia?

Pri mojej práci, nemám veľa voľného času, ale mne to vôbec nevaďí. Moja práca je aj mojím koníčkom, či už v centre, alebo v nemocnici, sme dobrý kolektív a v práci som rada. Keď už ale mám naozaj voľno, občas si idem zabehať. Obľúbená destinácia je tá, kde som s dobrými ľuďmi (úsmev).

Aké máte plány do budúcnosti?

Momentálne sa moje plány týkajú hlavne práce. Budúci rok mám druhú atestáciu, tak sa popri robote budem venovať hlavne príprave na skúšku.

16. októbra sa zúčastníte našej konferencii Pre zdravie ženy. Na čo sa môžu účastníčky tešiť?

Na konferencii Pre zdravie ženy budem prednášať na tému neplodnosti, stretnem sa aj s našou pacientkou Nikou Karch , ktorá sa nedávno stala mamou dvoch krásnych detí, veľmi sa na ňu teším, som šťastná, že som im aj mohla pomôcť na svet.

MUDr. Andrea Hladovcová, gynekologička v centre Gyncare v Nitre

Lekársku fakultu **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach** ukončila v roku 2013. Gynekológii a pôrodníctvu sa venuje už deväť rokov, v tomto odbore absolvovala aj špecializačnú skúšku v roku 2019.

V súčasnosti pracuje ako gynekologička v centre Gyncare v Nitre. Skúsenosti s asistovanou reprodukciou naberala aj počas pôsobenia na predchádzajúcom pracovisku reprodukčnej medicíny. Zároveň pomáha deťom na svet na Gynekologicko-pôrodníckej klinike vo Fakultnej nemocnici s poliklinikou v Nových Zámkoch. Rekreačne sa venuje športu a rada cestuje.

Autor: REDAKCIA || REDAKCIA

Fakulty a ústavy UPJŠ

V Závažnej Porube oslávili jubilejnú 90-ročnú športovú púť

22. 9. 2021, 17:00, Zdroj: myliptov.sme.sk, Vydavateľ: Petit Press, Autor: Tomáš Kučera, Sentiment: Ambivalentný, Téma: Fakulty a ústavy UPJŠ, Kľúčové slová: Miroslav Štrkolec

Užívateľov za deň: 4 tis. GRP: 0,09 OTS: 0,00 AVE: 347 Eur

K športovým jubilantom, ktorí majú za sebou dlhoročné fungovania organizovaného športu na Liptove, sa zaradila aj Závažná Poruba. Tá sa môže pýšiť už 90-ročnou športovou históriou.

Súvisiaci článok Súvisiaci článok Bežci na lyžiach bežali tentokrát na kolieskových Čítajte

ZÁVAŽNÁ PORUBA. Počas 90-ročnej histórie zastrešovala telovýchovná jednota mnoho športových klubov pôsobiach v obci.

A práve v tomto roku si obec pripomenula a oslávila toto jubilejnú výročie. Slávnostná akadémia športu sa konala 10. septembra v miestnom kultúrnom dome.

Už pred vstupom do sály sme mali možnosť vidieť rôzne športové náčinia, také, čo už majú niečo za sebou, ale aj tie moderné. Všetko bolo doplnené fotografiami, štartovými číslami a aj získanými trofejami s medailami, ktoré vybojovali športovci obce.

Slávnostná akadémia k športovému výročiu 90 rokov v Záv. Porube, 1. časť foto: Tomáš Kučera (81 fotografií)

V úvode programu si všetci prítomní najprv mali možnosť pozrieť súčasnú videoprezentáciu všetkých druhov športu v obci. Následne sa pristúpilo k oceňovaniu zaslúžilých športovcov, trénerov a funkcionárov, ktorí dostali pamätnú plaketu a ďakovný list.

Počas programu športovcov pozdravili aj vzácní hostia z futbalového a lyžiarskeho zväzu, aj priatelia z Budkoviec.

V galaprograme vystúpili ženská spevácka skupina, tanečná skupina Seniorka a rôzni športovci – futbalisti, stolní tenisti, turisti, lyžiar bežci, gymnastky...

((piano)) Slávnostná akadémia k športovému výročiu 90 rokov v Záv. Porube, 2. časť foto: Tomáš Kučera (66 fotografií)

Futbalový štart

Začiatky športového diania v obci sa neoficiálne datujú už od roku 1921, keď sa zopár mladých chlapcov zložilo na prvú futbalovú loptu a naháňali ju na miestnych lúkach, samozrejme, bez dresov a kopačiek, teda doslova bosí.

O desať rokov nato, roku 1931, futbaloví nadšenci založili prvý športový klub (ŠK) Závažná Poruba a jej prvým predsedom bol Matej Bežko. Futbal v obci si hneď po svojom zrode urobil dobré meno kvalitnou hrou, čoho dôkazom bolo aj to, že za ŠK hrávali aj futbalisti z Liptovského Mikuláša.

V roku 1934 bol za nového predsedu zvolený miestny učiteľ Ján Vaško a aj názov klubu sa zmenil na Snaha Závažná Poruba.

Rok nato (1935) sa po zdĺhavých ťahaniciach podarilo vybudovať nové futbalové ihrisko pod Žiarcom. Hracia plocha sa musela ručne upraviť a vybudovali sa aj drevené šatne. V roku 1936 už Snaha hrávala aj majstrovské zápasy v súťaži Žilinskej župy.

K útlmu a stagnácii futbalu prišlo počas 2. sv. vojny. Bolo málo hráčov, pretože drvivá väčšina bola odvedená, alebo sa neskoršie so zbraňou v ruke zapojili do SNP, pričom niektorí obetovali aj svoje životy.

Po oslobodení vlasti znova začalo ožívať aj športové dianie v obci, aj keď začiatky boli ťažké. Hrávali sa len priateľské zápasy, neskôr okresná súťaž pod hlavičkou SSM-FO Závažná Poruba.

V roku 1949 došlo k ďalšiemu premenovaniu na DŠO Sokol Závažná Poruba a klub hrával súťaž vo východnej oblasti 1. skupiny.

Futbalové zázemie od roku 1952 zmenilo svoje miesto. Od vtedajšieho MNV dostala telovýchovná jednota pozemok a zaplánovala výstavbu futbalového štadióna, kde stojí až do dnes. Futbal odvtedy naberal neustále na intenzite.

Ešte spomenieme, že tradičný futbalový turnaj „Štyri strany Poruby“ odštartoval svojim prvým ročníkom už v roku 1958 a táto tradícia, aj keď v mierne pozmenenom formáte, sa zachovala až dodnes.

Lyžovanie a beh

Aj počiatky lyžovania v Závažnej Porube sa datujú do roku 1931. V tomto období chodili do oblasti Opaliska (na Žiarec) lyžovať mikulášski lyžiar, napríklad aj Aurel Stodola. Neskôr po návrate vyslúžilých vojakov, ktorí absolvovali lyžiarske výcviky v lyžiarskych jednotkách, sa lyžovanie rýchlo rozšírilo a neustále sa pridávali noví nadšenci. A aj keď bolo v tomto období lyžovanie turisticko-regeneračnou aktivitou, začali sa organizovať prvé preteky v behu na lyžiach miestneho významu. Víťazom prvých takýchto pretekov v Závažnej Porube sa v roku 1936 stal Michal Jambrich. Neskôr (r. 1941) sa na Opalisku uskutočnili aj prvé preteky v zjazde,

ktoré vyhral Ján Rúfus.

Po nejakom čase, od začiatku 60. rokov, prechádzal lyžiarsky oddiel od živelnej práce na systematickú, plánovanú činnosť a bolo badať kvalitatívny posun lyžovania v pred.

Od roku 1962 sa konajú preteky v obrovskom slalome pod názvom „Cena Opaliska“. Zakladateľom týchto pretekov bol Vladimír Štrkolec a rýchlo sa stali obľúbenými v rámci celého Slovenska.

O bežecké lyžovanie bol neustále veľký záujem, čo ukázalo aj obdobie v rokoch 1977 – 1997, keď za obec behávalo dovedna až 178 žiakov a na preteky chodieval vždy plný autobus.

Dnes sa bežecké lyžovanie drží nad vodou zásluhou obetavých trénerov.

Športová všestrannosť obce

V obci pôsobia aj ďalšie športové kluby. V začiatkoch športu v obci nesmieme zabúdať ani na Odbor rekreačnej telesnej výchovy a športu (ORTVŠ) v období od roku 1937. Avšak najväčší rozmach dosiahol v rokoch 1954 – 1955, kedy bolo obdobie celoštátnej Spartakiády.

V roku 1998 vznikol v obci gymnastický oddiel, ktorého základom sú deti 5 – 6-ročné a 11 – 15-ročné. Na svojom konte už majú mnoho aj celoštátnych ocenení.

Obec má aj dlhoročnú stolnotenisovú históriu. Začala sa písať tesne po 2. svetovej vojne a teší sa značnej obľube až dodnes, s menšími či väčšími prestávkami.

Po 2. sv. vojne začal svoju činnosť aj turistický oddiel, ktorému sa darilo najmä v 50. rokoch. Dnes je počet členov minimálny.

V 30. rokoch začal v obci písať svoju históriu aj volejbal, ktorý sa hrával na provizórnych ihriskách. Počiatky organizovaného volejbalu sa datujú v rokoch 1957/1958, keď mužstvá mužov a žien pravidelne hrávali súťaže v rámci okresu na upravenom ihrisku pri kultúrnom dome. Dnes volejbalové tímy zo Závažnej Poruby hrávajú už len na turnajoch pod hlavičkou RTVŠ.

Ani bežci sa nestratili a v roku 2016 vznikol nový Bežecký klub Opalisko. Obnovil bežecké podujatie „Beh okolo Poludnice“, ktorý o týždeň napíše už svoj 51. ročník.

BK Opalisko organizuje aj preteky v behu na kolieskových lyžiach.

„Som neskutočne rád, že tak ako ja, tak i moji predchodcovia v tejto funkcii vždy podporovali športové diania v našej obci. Pričom si to tu dnes môžeme takto slávnostne všetko pripomenúť, či už na fotografiách, ktoré tu máme, alebo osobne zagratulovať niektorým zaslúžilým športovcom a funkcionárom všetkých klubov pôsobiacich v našej obci,“ povedal po ukončení slávnostného programu starosta Pavel Beško.

Na oslavách bol ohodnotený aj 92-ročný Ján Iľanovský (otec Ivana Iľanovského, bývalého trénera Petry Vlhovej, pozn. red.).

„Spomínam si veru dobre na tie moje aktívne športové časy. A boli to veru krásne prežité roky tu v našej obci Závažná Poruba. Dnes sa už však športuje úplne inak ako voľakedy. Doba je iná a možno aj ten samotný šport je iný. Ale keď môžem, vždy si ho rád pozriem aj dnes, aj keď tie roky človek nezastaví. Ďakujem všetkým, ktorí sa neustále snažia, aby pohyb a šport ako taký v našej obci nezanikol.“

Svoje vyjadrenie za lyžiarsky klub nám zaslala Katarína Rázusová:

„Pandemické opatrenia sa nevyhli ani tomuto podujatiu a nebolo preto možné pozvať všetkých športovcov a trénerov, ktorí by si to určite zaslúžili. Dodatočne aj touto cestou chceme v mene lyžiarskeho klubu zo Závažnej poruby poďakovať všetkým pretekárom a trénerom, ktorí dlhé roky tvorili a niektorí ešte stále tvoria históriu nášho klubu. Veríme, že okolnosti nám čoskoro dovoľia stretnúť sa a zaspomínať si na začiatky pretekárskej, ale aj trénerskej činnosti.

V našom klube vyrástli mnohí športovci, ktorým lyžovanie navždy zostane v srdci a rozhodli sa rozvíjať ho ďalej. Mnohí z nich svoje skúsenosti odovzdávajú ďalej ako tréneri nielen na Liptove, ale aj vo svete. Patria medzi nich Jozef Mikuláš, Milan Mikuláš, Milan Medla, **Miroslav Štrkolec**, Ivan Iľanovský, Juraj Mikuláš, Katarína Rázusová, Jana Uhrínová, Juraj Štrkolec, Vladimír Štrkolec, Janka Kapsiarová, Elena Bohmerová, Monika Haviarová, Kristína Gábrišová, Zuzana Gábrišová, Denisa Kojšová, Martina Staroňová, Vladimíra Goňová, Katarína Oravcová, Silvia Matejková, Jozef Puttera, Martin Rázus a mnohí ďalší, ktorí svojou prácou pomohli pretekárom k ich úspechom.“

Súvisiaci článok Súvisiaci článokHokejová mládež má za sebou letnú prípravu Čítajte

Súvisiaci článok Súvisiaci článokV klasike triumfoval Ulík, v cross country Bíroš Čítajte

Autor: Tomáš Kučera

Univerzitné pracoviská

Správy [↗](#)

📅 22. 9. 2021, 7:00, Zdroj: **Rádio Košice**, Stanica: **Slovenské stanice**, Vydavateľ: **MARK MEDIA s.r.o.**, Téma: **Univerzitné pracoviská**, Kľúčové slová: **študentský domov**

[strojový prepis] .... Začiatkom zimného semestra sme študentom a zamestnancom poskytli možnosť očkovať sa v rámci vlastného mobilného očkovačieho miesta. Fyzická kontrola od prebieha len pri výučbe medikov. Tri ubytováva nich **študentských domovoch**, respektíve na...

Správy [↗](#)

📅 22. 9. 2021, 16:00, Zdroj: **Rádio Košice**, Stanica: **Slovenské stanice**, Vydavateľ: **MARK MEDIA s.r.o.**, Téma: **Univerzitné pracoviská**, Kľúčové slová: **študentský domov**

[strojový prepis] ... miesta. *Fyzická kontrola otrepe prebieha len pri výučbe medikov. Tri ubytováva nich **študentských domovoch**, respektíve na podujatiach organizovaných fakultami, ako sú už letné kurzy terénnej praxe a podobne. Kombinácia prezenčnej a dištančnej...*